

*Poruka riječkog nadbiskupa
i metropolita mons. dr. Ivana
Devčića za Uskrs*

Uskrs i koronavirus ...4-5

*Korizmeno-uskrsna poruka
gospićko-senjskog biskupa
mons. Zdenka Križića*

Bog neće nikome dati kušnju koja nadilazi njegove snage6-7

*Papa Franjo, nagovor uz
izvanredni Urbi et Orbi.*

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“8-9

Analiza

Kako se bolest COVID-19 širila svijetom i Hrvatskom14-15

Medicinski kutak

Kraj epidemije COVID-19 u Kini? 16

Događanja

XVI. riječki planinarski križni put ipak je održan 10

Caritas

Karitativne i zdravstvene ustanove Riječke nadbiskupije nastavljaju pružati pomoć 11

Iz povijesne riznice

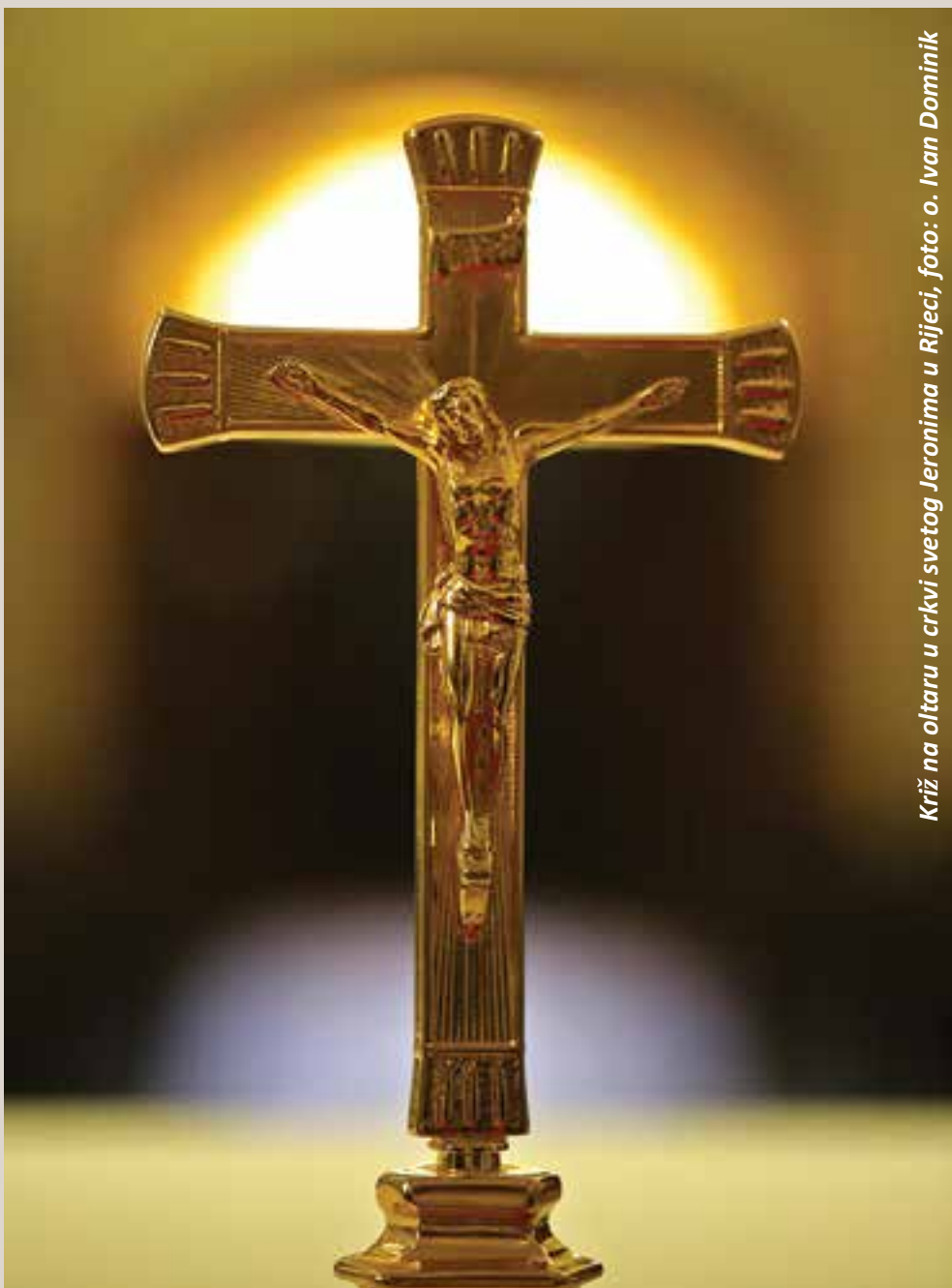
Župa sv. Jurja u Brseču: Mala župa velikih ljudi ...12-13

Crkvena glazba

Vježbe za vokalnu tehniku 17

Govorim hrvatski

Franjo Glavinić: Velikan hrvatske kulture 19

Križ na oltaru u crkvi svetog Jeronima u Rijeci, foto: o. Ivan Dominik

**Odredbe biskupa Hrvatske biskupske
konferencije radi sprječavanja širenja
bolesti COVID-19**

Uskrs bez odlaska na misu

*Otkazane mise, slavlja sakramenata
i drugi događaji zbog zabrane okupljanja*

Sadržaj:

Odredbe biskupa Hrvatske biskupske konferencije u vezi sprječavanja širenja bolesti COVID-19	
Otkazane mise, slavlja sakramenata i drugi događaji	2-3
Poruka riječkog nadbiskupa i metropolita mons. dr. Ivana Devčića za Uskrs	
Uskrs i koronavirus	4-5
Korizmeno-uskrsna poruka gospičko-senjskog biskupa mons. Zdenka Križića	
Bog neće nikome dati kušnju koja nadilazi njegove snage	6-7
Papa Franjo, nagovor uz izvanredni Urbi et Orbi. „Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“	8-9
Događanja	
XVI. riječki planinarski križni put ipak je održan	10
Caritas	
Karitativne i zdravstvene ustanove Riječke nadbiskupije nastavljaju pružati pomoć	11
Iz povijesne riznice	
Župa sv. Jurja u Brseču: Mala župa velikih ljudi	12-13
Analiza	
Kako se bolest COVID-19 širila svijetom i Hrvatskom	14-15
Medicinski kutak	
Kraj epidemije COVID-19 u Kini?	16
Crkvena glazba	
Vježbe za vokalnu tehniku	17
Govorim hrvatski	
Franjo Glavinić: Velikan hrvatske kulture	19
Gospičko-senjska biskupija	20
Događanja	
Simpozij Teologije u Rijeci: Vjera u službi humanizacije kulture	21
Propovijed nadbiskupa Ivana Devčića, Misa posvete ulja	
Kako evangelizirati kulturu	22-23
Riječka nadbiskupija	
Hodočašće u Svetu Zemlju	24-25
Caritas	26-27
Vatikan	
Odluke o bogoslužjima u Velikome tjednu	28

USKRS BEZ ODLASKA NA MISU

Bolest COVID-19 izazvana novim koronavirusom o kojem smo pisali već u prošlom broju, opasno se i iznimno brzo proširila cijelim svijetom. U trenutku dok pripremamo ova Zvona, posljednjeg dana ožujka 2020. u svijetu je više od 850 000 zaraženih osoba i preko 40 000 umrlih. Sve države Europe, Azije i Sjeverne Amerike obustavile su brojne privredne djelatnosti, ograničile kretanje stanovnika i odredile stroge mjere opreza i zaštite od virusa. Iako za većinu ljudi nije posebno opasna, COVID-19 paralizirala je više od pola svijeta, a niti Hrvatska na to nije ostala imuna. Ne samo da ne rade škole, vrtići, sva okupljališta za sport i zabavu, kulturne institucije, javni prijevoz i mnoge druge djelatnosti već vjernici ne mogu niti ići na mise ni primiti sakramente.

Trgovine prehrambenim i higijenskim potrepštinama te ljekarne srećom još uvijek rade i opskrbljene su. Zdravstveni sustav u punom je pogonu i još uvijek funkcionalan. Veliki problemi mogli bi nastati ukoliko zbog prevelikog broja zaraženih dođe do kolapsa zdravstva te liječnici i medicinsko osoblje ne budu u mogućnosti pomoći svima kojima to bude potrebno. Podsjetimo, virus je uglavnom opasan za starije osobe i kronične bolesnike, a u manjem postotku slučajeva može dovesti i do smrtnih posljedica.

Biskupi HBK 19. ožujka dali su jasne odredbe svećenicima i vjernicima u svrhu sprječavanja širenja virusa. Najveći kršćanski blagdan Uskrs ove će godine biti obilježen praznim crkvama, a vjernici će ga proslaviti bez odlaska na misu, u izolaciji najužeg kruga obitelji. Ipak, kao i uvijek, ostaje mogućnost molitve, a brojni će elektronski mediji zasigurno pomoći da se Kristova zajednica barem virtualno okupi slaveći njegovu najveću objavu – vječni život i uskrsnuće tijela.

Video poruka nadbiskupa Devčića

POZIV NA MOLITVU I PRAĆENJE MISA PUTEM MEDIJA

Riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić pozvao je 19. ožujka putem društvenih mreža na produbljivanje obiteljskog zajedništva, na obiteljsku molitvu krunice, čitanje Svetog pisma i praćenje misa putem medija katoličkog usmjerenja.

U Neka nam dani prije Uskrsa i sam blagdan Uskrsa budu poticaj za život u vjeri i na veću nadu u Gospodina te veću ljubav prema Bogu i bližnjima.

“Približavamo se Velikome tjednu i uskrsnim blagdanima, najvećem kršćanskom blagdanu – Gospodinovu uskrsnuću u posebnim okolnostima. U takvim okolnostima sigurno davno već nije bio slavljen Uskrs ni uskrsno vrijeme na ovim našim prostorima. Zabranjuju se sva javna okupljanja uopće pa tako i u crkvama. Mi, kao Crkva, dužni smo se držati tih općih, državnih propisa, ali to ne znači da nismo pozvani ili nismo dužni živjeti kao vjernici. To znači prvenstveno u obiteljima slaviti, proživljavati otajstvo Isusove muke, smrti i uskrsnuća.

Ovo nam je izvrsna prilika da postanemo svjesni važnosti naših katoličkih medija poput Hrvatskog katoličkog radija i drugih medija s katoličkim predznakom, a od televizija da pratimo Laudato televiziju. Uz to, trebali bismo ih, koliko nam mogućnosti dopuštaju, podržati i financijski u njihovu djelovanje.

Važno je da se informirate kada će biti prenašani sveti obredi pa da kao obitelj slavite Uskrs i provedete to vrijeme u zajedništvu. Neka ti dani prije Uskrsa i sam blagdan Uskrsa budu poticaj za život u vjeri i na veću nadu u Gospodina te veću ljubav prema Bogu i bližnjima. Molite zajedno i krunicu, obiteljsku molitvu ili pročitajte ulomke evanđelja koje se tiče Isusove muke i uskrsnuća.

Promišljajte i dijelite s Isusom njegovu muku, križni put i raspeće, proživljavate to s njime jer to je sve učinio radi našega spasenja. Na taj način moći ćete doživjeti i puninu radosti koju nam Gospodin svojim uskrsnućem dariva.

Sigurno je da će nam ovaj Uskrs ostati u dubokom sjećanju.

Neka vam je svima sretan i blagoslovljen Uskrs!”

ZVONA

MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; Uređuje: Helena Anušić; Tehnička priprema: Danijel Delonga; Grafička priprema: Alen Čar - Slim; Tisak: TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo; Uprava: Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; tel: 385 51 581 200; Uredništvo: tel: 385 51 651 006, fax: 581 221; e-adresa: zvona@ri-nadbiskupija.com; Žiro-račun: Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR 4124020061100122753; Broj računa za uplate iz inozemstva: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK IBAN: HR 4124020061100122753; Godišnja pretplata: 100 kn; Naslovnica: Križ na oltaru u crkvi svetog Jeronima u Rijeci.

Odredbe biskupa Hrvatske biskupske konferencije radi sprječavanja širenja bolesti COVID-19

Otkazane mise, slavlja sakramenata i drugi događaji

Dijecezanski biskupi, sve do opoziva, vjernike u Hrvatskoj oslobađaju obveze sudjelovanja na nedjeljnoj i blagdanskoj svetoj misi.

Neka vjernici ovu obvezu zamjene molitvom, postom, dobrim djelima, čitanjem Božje riječi, molitvenim sudjelovanjem u prijenosu euharistije i drugih slavlja, prenošenih putem radija, televizije i drugih elektroničkih sredstava. Neka se tijekom prijenosa euharistijskog slavlja posebno združe primanjem duhovne pričesti.

Svjesni sadašnjih zahtjevnih okolnosti, a kao dionici odgovornosti za zdravlje i život vjernika i drugih građana, te u skladu s najnovijim mjerama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Ministarstva zdravstva, mi, biskupi Hrvatske biskupske konferencije, donosimo privremene mjere koje stupaju na snagu u petak, 20. ožujka 2020. i traju do drugačije odluke.

Da bi se izbjeglo širenje bolesti COVID-19 i očuvalo zdravlje stanovništva, sve se svete mise, slavlja sakramenata, sakramentalna, pučke pobožnosti, župna slavlja i drugi događaji i svi sastanci otkazuju do daljnjega, kako unutar zatvorenih prostora tako i na otvorenim prostorima.

Svećenici neka slave svetu misu bez sudjelovanja zajednice, a u skladu s odredbama Rimskoga misala upotrijebit će se oblik „Reda mise bez naroda“. Neka istodobno žarko ustraju u molitvi Časoslova i razmatranju, prinoseći prošnje za Božji narod i sav svijet.

Dijecezanski biskupi, sve do opoziva, vjernike u Hrvatskoj oslobađaju obveze sudjelovanja na nedjeljnoj i blagdanskoj svetoj misi. Neka vjernici ovu obvezu zamjene molitvom, postom, dobrim djelima, čitanjem Božje riječi, molitvenim sudjelovanjem u prijenosu euharistijskoga i drugih slavlja, prenošenih putem radija, televizije i drugih elektroničkih sredstava. Neka se tijekom prijenosa euharistijskog slavlja posebno združe primanjem duhovne pričesti.

Potrebno je vjernicima, napose djeci, mladima i obiteljima posredstvom elektroničkih medija omogućiti pristup katehetskim i drugim duhovnim sadržajima. O tome, neka po odredbi dijecezanskih biskupa, skrbe katehetski uredi ili druga tijela i službe koje su na pomoć župnicima u njihovu pastoralnom djelovanju.

Neka crkve za vrijeme trajanja epidemije budu otvorene isključivo pod sljedećim uvjetima:

- crkve su otvorene samo za osobnu molitvu zdravih vjernika koji su bez simptoma akutne plućne bolesti;
- u crkvi istodobno smije biti prisutno najviše deset osoba pazeći pritom da razmak između osoba bude barem 2 metra;
- crkva otvorena za vjernike mora imati stalno otvorena vrata, uz mjere pojačane higijene i svakodnevnog čišćenja.

Slavlje sakramenta ispovijedi i bolesničkoga pomazanja ne može se slaviti do daljnjega, osim u smrtnoj pogibelji.

Slavlja kršćanskih sprovoda dopuštena su uz strogo pridržavanje zdravstvenih i sigurnosnih uputa mjerodavnih državnih institucija. Pokojnici će biti sprovedeni i pokopani u prisutnosti najbliže rodbine, a mise za pokojne bit će slavljene nakon ukidanja ovih mjera.

Bolnički kapelani i svećenici koji pastoralno skrbe u staračkim domovima i drugim sličnim ustanovama trebaju slijediti upute spomenutih ustanova za prevenciju infekcija.

Nad/biskupijski, župni i drugi crkveni uredi te crkveni arhivi ostaju zatvoreni do daljnjega. Vjernici se mogu obratiti navedenim ustanovama isključivo telefonom ili elektroničkom poštom.

Katolički vrtići, škole i druge odgojno-obrazovne i dobrotvorne ustanove dužne su slijediti upute Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske.

U crkvenim ustanovama u kojima živi više osoba, kao što su svećenički domovi, re-

dovničke kuće, sjemeništa, neka se ograniče izlasci i kontakti s posjetiteljima izvana.

Svećenici i ostali pastoralni djelatnici neka objave ove upute u župnim časopisima, oglasnim pločama ili na web-stranicama.

Podsjećamo vjernike da nam je svima kršćanska dužnost posvjedočiti solidarnost i učiniti sve da bi se spriječilo širenje virusa. Pretvorimo ovu krizu u prigodu da, unatoč ovoj kušnji, u nadi budemo radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani (usp. Rim 12,12).

Neka molitva, post i djela ljubavi ostanu obilježje ovoga korizmenog vremena, a molitva za zdravlje i blagoslov našega naroda i drugih hrvatskih građana u ovom izazovnom vremenu neka bude ustrajna.

Moleći zagovor Blažene Djevice Marije, Zdravlja bolesnih, u Gospodinu vas pozdravljamo.

BISKUPI HRVATSKE
BISKUPSKE KONFERENCIJE,
Zagreb, 19. ožujka 2020.

*I u ovoj teškoj i
neizvjesnoj situaciji
Bog će uskrsnuti za
one koji s bar malo
vjere prihvate Božju
volju kao Isus i dozvole
da ih Otac trpljenjem
dovede do radosti i
nade Uskrsnuća.*

Poruka riječkog
nadbiskupa i
metropolita mons.
dr. Ivana Devčića
za Uskrs (2020.)

Uskrs i koronavirus

Draga braćo i sestre!

1. Ovogodišnji Uskrs, blagdan Isusove pobjede nad smrću, slavimo u posebnim okolnostima. Kako vam je poznato, zbog pojave smrtonosnog *koronavirusa* i bolesti *Covid-19*, morali smo odustati od dosadašnjeg načina proslave tog najvećeg blagdana naše svete vjere. U svezi s time naši su biskupi izdali posebne odredbe kojima se, da bi se spriječilo širenje smrtonosnog virusa i očuvalo zdravlje stanovništva, otkazuju „sve svete mise, slavlja sakramenata, sakramentalna, pučke pobožnosti, župna slavlja i drugi događaji i svi sastanci,..., kako unutar zatvorenih prostora tako i na otvorenom”. U novije doba takve mjere predostrožnosti vjerojatno nisu bile od strane Crkve nikad donesene.

2. Poznato mi je, draga braćo i sestre, da je ta zabrana svima teško pala, jer je vjernicima i svećenicima neshvatljivo da se najsvetiji dani i najznačajnija otajstva spasenja u crkvenoj godini ne smiju u vjerničkom zajedništvu u župnim crkvama, svetištima i katedralama svečano slaviti. Neki se, kako sam čuo, s tom zabranom nisu nikako pomirili, opravdavajući to vjerom da je Isus „jači” od korona virusa i da se, dok nas on čuva, ne trebamo bojati da ćemo se zaraziti. Zbog toga su u ponekim župama nastavljeni redovna okupljanja u crkvama, unatoč savjetima i izričitim zabranama crkvenih i civilnih vlasti. Podsjećam sve koji svoje po-

našanje na taj način opravdavaju, da čine ne samo grijeh neposlušnosti nego i preuzetnosti. To je grijeh koji, kako u *Katekizmu Katoličke Crkve* čitamo, postoji u dva oblika, tj.: „Ili je čovjek preuzet po tome što precjenjuje svoje moći (te se nada da se može spasiti bez nebeske pomoći), ili po tome što neopravdano računa na svemoć i milosrđe Božje (nadajući se da će postići oprostjenje bez obraćenja i slavu bez zasluga” (KKC, br. 2092).

3. Koliko je taj grijeh zamamljiv, dobro zna sam đavao, koji je upravo njime pokušao u pustinji zavesti Isusa, tj. odvratiti ga od poslušnosti svome nebeskom Ocu. Ali Isus je prozreo njegove namjere i otjerao ga od sebe riječima: „Odlazi, Sotono! Ta pisano je: Gospodinu, Bogu svom se klanjaj i njemu jedinom služi!” (Mt 4, 10). Zanimljivo je također da je Isus sličnim riječima i Petra ukorio, kad ga je u jednom trenutku pokušao odvratiti od izvršenja poslanja koje mu je Otac nebeski povjerio. Naime, Petar i njegovi drugovi očekivali su političkog mesiju koji će osloboditi narod od rimskog ropstva, a Isus im se predstavio kao onaj koji će biti osuđen i raspet. U Petrovu pokušaju da ga odvraća od izvršenja volje Očeve pod cijenu trpljenja i smrti na križu, Isus prepoznaje umiješanost sotone i Petrovo paktiranje s njime. Zbog toga mu upućuje strogi ukor: „Nosi se od mene, sotono, jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!” (Mk 8, 33).

Bog nije ravnodušan prema ljudskoj patnji, nego se u Isusu Kristu solidarizira s čovjekom patnikom. To Božje čovjekoljublje ne objašnjava patnju do kraja, niti je dokida u vremenu i povijesti, ali je obasjava novim svjetlom u kojemu se ona od besmislenog i beskorisnoga pretvara u spasonosno trpljenje koje „stvara dobro izbijajući ga iz zla” (SD 18).

Kad se u svijetu događaju velike strahote, kao što su ratovi, potresi ili pandemije poput ove s kojom se čovječanstvo upravo suočava, obično se pitamo: Zašto Bog to dopušta? Zašto šuti? Ako je svemoćan, zašto to ne pokaže? Takva razmišljanja i pitanja posebno nam se postavljaju u uskrsnom vremenu, kada slavimo Božju pobjedu nad smrću.

4. Kad se u svijetu događaju velike strahote, kao što su ratovi, potresi ili pandemije poput ove s kojom se čovječanstvo upravo suočava, obično se pitamo: Zašto Bog to dopušta? Zašto šuti? Ako je svemoćan, zašto to ne pokaže? Takva razmišljanja i pitanja posebno nam se postavljaju u uskrsnom vremenu, kada slavimo Božju pobjedu nad smrću. Ako je Bog Isusovim uskrsnućem od mrtvih pokazao da je jači od smrti, zašto tu svoju moć ne očituje i sada kada cijelim svijetom harači smrtonosni korona virus? Na sličan se način odnosimo i jedni prema drugima pa kad se dogodi neki nemili događaj, odmah pitamo tko je za to kriv. Pritom smo skloni uvijek okrivljivati druge, a sebe ekskulpirati. Na taj način mi i Boga okrivljujemo i pozivamo na odgovornost za sve što u svijetu ne valja, a na svoju možebitnu krivicu jedva da pomišljamo.

5. Sjetimo se u svezi s time i optužbi na račun Boga zbog Auschwitz. Jens Rosbach, jedan od onih koji je temeljito proučio holokaust, tvrdi: „Oni koji su preživjeli holokaust često izjavljuju da nakon Auschwitz više ne mogu vjerovati u svemogućeg, dobrog Boga.“ Slično se i Elie Wiesel, američki pisac i dobitnik Nobelove nagrade za mir 2000. godine, koji je i sam bio u Auschwitzu, u svom govoru u povodu spomendana na holokaust zapitao nije li zajedno s Nijemcima i Bog sukrivac za holokaust. A u svojoj autobiografskoj knjizi „Noć“ opisuje pogubljenje vješanjem trojice logoraša, od kojih je jedan bio još dijete. Ostali su logoraši bili prisiljeni to promatrati. Wiesel tu jezivu scenu ovako opisuje: „Gdje je Bog?“, pitao je netko iza mene... Na znak logorskog zapovjednika stolice su se prevrnule. Dvojica odraslih više nisu bili živi. Ali treće uže nije beživotno visjelo, jer je lagani dječak još bio živ. Više od pola sata on je tako visio i pred našim očima vodio borbu između života i smrti. Iza sebe sam čuo kako isti čovjek pita: ‘Gdje je Bog?’ A ja sam čuo u sebi glas koji odgovara: ‘Gdje je on? Tamo visi na vješalima’...“ Na to Wiesel dodaje: „Za mnoge svjedoke tog vremena, koji su proživjeli strah, glad, mučenje i trovanje plinom, jasno je: Bog je u Auschwitzu umro“. Zaključak koji je – djelomično – prihvatila i židovska teologija.

6. Prvi korak prema tome učinio je 1966. sjevernoamerički rabin Richard Rubenstein, koji je svojom knjigom ‘After Auschwitz’ izazvao teološke stručnjake. U biti njegovo se stajalište može sažeti u tri riječi: „Bog je mrtav.“ Svoju je tvrdnju Rubenstein pokušao dokazati na strogo logički način: „Prvo: Nemoguće je da bi Bog dopustio da se dogodi holokaust. Drugo: Ali holokaust se dogodio. I zbog toga, treće, Bog ne postoji na način kako se to u židovskoj tradiciji zamišljalo.“

7. Odgovor na tu sumnju možemo naći isključivo u osobi Isusa Krista i to Uskrsloga: on je konačni i zadnji biblijski, objavljeni odgovor na tajnu zla i patnje. Prema papi, sv. Ivanu Pavlu II., Bog, dajući svojeg jedinorođenog Sina na svijet, daje ga da čovjek bude oslobođen zla, beznađa i patnje, a to oslobođenje će biti izvršeno po trpljenju samog Isusa, koji na taj način očituje beskrajnu ljubav Oca i Sina prema čovjeku, spasenjsku ljubav. Bog, doduše nije ravnodušan prema ljudskoj patnji, nego se u Isusu Kristu solidarizira s čovjekom patnikom. To Božje čovjekoljublje ne objašnjava patnju do kraja, niti je dokida u vremenu i povijesti, ali je obasjava novim svjetlom u kojemu se ona od besmislenog i beskorisnoga pretvara u spasonosno trpljenje koje „stvara dobro izbijajući ga iz zla“ (SD 18).

8. Dakako, Isusova patnja dobiva puni smisao tek u svijetlu uskrsnuća: „Rječitost križa i smrti nadopunja se rječitošću uskrsnuća. U uskrsnuću čovjek pronalazi sasvim novu

svijetlost koja mu pomaže utirati put kroz gusti mrak poniženja, sumnji očajanja i progonstva“ (SD 20). Isusovo trpljenje bilo bi bez uskrsnuća besmisleno, kao i sva naša trpljenja. Ipak za prihvaćanje takvog kršćanskog shvaćanja patnje traži se nadnaravna vjera, ali i ona nas sama uvodi u otajstvo patnje i trpljenja „i otkriva nam razložnost trpljenja u onoj mjeri u kojoj možemo shvaćati uzvišenost Božje ljubavi“. (SD 13).

9. Uskrsnuće Isusovo osvjetljava i situaciju u kojoj se nalazi svijet i naša Domovina: nemoć pred zlom epidemije upućuje nas na Onoga koji je došao donijeti nadu i snagu koja čovječanstvo oslobađa podijeljenosti i ropstva vlastitog egoizma. Isus, pobjeđujući smrt, želi nam dati pogled koji će nam otvoriti oči da u ovoj situaciji, punoj nesigurnosti za budućnost pojedinaca i cjelokupnog društva, vidimo dobro kojim Bog posredstvom ljudi vjere pobjeđuje zlo bolesti, ali prije svega zlo grijeha, indiferentnosti i sebezljublja. Nadolazeći blagdani Uskrsnuća u ovoj situaciji mogu nam na poseban način pomoći da s poniznošću i nadom doživimo u punini cjelokupni Vazmeni Misterij, koji ćemo ove godine na iznimno skroman način slaviti u pashalnom trodnevlju. Ali i u ovoj teškoj i neizvjesnoj situaciji Bog će uskrsnuti za one koji s bar malo vjere prihvate Božju volju kao Isus i dozvole da ih Otac preko trpljenja dovede do radosti i nade Uskrsnuća.

10. Neka nam Krist Uskrsli bude izvor snage u ovoj borbi sa zlom epidemije i neka nam ova kušnja pomogne preživjeti ove blagdane u poniznosti i međusobnoj ljubavi, tako da bismo mogli zajedno s cijelom Crkvom uskliknuti na dan Vazma, ali i svakog dana našega života: Isus je Uskrsnuo!

Poruka gospićko-senjskog
biskupa Zdenka Križića u
okolnostima koronavirusa

UZ MOLITVU, SAKRAMENTALNA MILOST NEĆE IZOSTATI

*Bogu je poznato stanje u kojem se
nalazimo i on će nam zbog toga biti
bliže nego što mislimo.*

Draga braćo i sestre, dragi vjernici!

Živimo u kriznom vremenu prouzročenom epidemijom koronavirusa kakvu do sada nije poznavala generacija našeg vremena. Ova poštast promijenila je nasilno naše životne navike i nametnula nam ponašanje koje čovjeku nije prirodno, a niti za sâm život normalno. No, nema nam druge nego izdržati jer život je jači od svake nedaće koja na njega može udariti.

Naš narod je u nedavnoj prošlosti prošao kroz pakao rata i stradanja. I tada se mnogima činilo da se tom zlu ne vidi kraj, ali kraj je došao i prije nego smo se mogli nadati. Do tog kraja doveli su nas, ponajprije, ljudi s krunicama oko vrata, a pomagali su im mnogi drugi s krunicama u rukama. Snagom molitve i zauzetošću mnogih ljudi koji nesebično pomažu u ovoj današnjoj borbi, pobijedit ćemo i ovo zlo. Ne smijemo se obeshrabriti. Uvjeran sam da će Gospodin uskoro narediti ovoj pošasti da stane, kao što je jednom učinio kada je slična harala u njegovom narodu. Čuo se njegov glas: „Dosta je sada! Povuci svoju ruku!“ (2 Sam 24,16). Bog sigurno neće dopustiti da nas ovo zlo uništi, ali ga stoga, molimo za pomoć da nas ovo teško stanje pročisti, posveti, oplemeni i učini osjetljivijima za potrebe drugih.

Tijekom ovog vremena kada, nažalost, naši vjernici ne mogu slaviti euharistije u našim crkvama, kao ni pobožnosti, molitve svete krunice ili križnog puta, neka to, po mogućnosti, obavljaju u svojim domovima. Sva se ova liturgijska slavlja i pobožnosti mogu pratiti na Hrvatskoj radio televiziji, TV Laudato, Hrvatskom katoličkom radiju i još nekim radio postajama. I mi ćemo se zauzeti da nešto možete pratiti i iz naše katedrale u Gospiću. Nastojte, također, naći malo vremena u danu za čitanje Svetog pisma. Bog će vam po svemu tome podariti milosti ovog svetog vremena da se duhovno obogaćujete.

Nažalost, za svetkovinu Uskrsa nećete moći sudjelovati u sakramentu osobne ispovijedi, ali vi možete svakim danom moliti čin kajanja i budite sigurni da vam sakramentalna milost neće izostati. Bogu je poznato stanje u kojem se nalazimo i on će nam zbog toga biti bliže nego što mislimo.

Unatoč svemu zlu koje nas je pogodilo, možda nam je ovo vrijeme prikladno da svojim molitvama i pobožnostima posebije posvetimo naše domove koji će uistinu postati male crkve, domovi Božji, prostori svetosti u kojima će Božja prisutnost biti još primjetnija i djelotvornija.

Za sada nam ostaje slušati i disciplinirano obdržavati sve upute koje nam dolaze od Nacionalnog civilnog stožera te moliti Boga za sve zaražene ovim virusom da se oporave, za sve medicinske djelatnike koji spašavajući druge riskiraju vlastito zdravlje, za sve koji su na vlasti i nose teret odgovornosti u ovom teškom vremenu, i mnoge druge koji na različite načine pomažu da posljedice ovoga zla budu što manje.

Ne smijemo zaboraviti u svojim molitvama ni one koji su teško pogođeni zemljotresom koji je pogodio Zagreb i okolicu. Mnogi ljudi su ostali bez svojih kuća i stanova do kojih su došli teškim mukama i odricanjima, a sada su sve izgubili. Desetak sekundi nesreće odnese i uništi cjeloživotni trud! To su užasni stresovi za mnoge. Želimo im poručiti da neće biti ostavljeni i da će se naša vjernička i narodna solidarnost opet pokazati na djelu kao i toliko puta do sada.

Usprkos svim ovim okolnostima, želim vam svima sveto, milosno i radošno ovo preduskršno vrijeme te sretan i blagoslovljen Uskrs.

Korizmeno-uskršna poruka
gospićko-senjskog biskupa
mons. Zdenka Križića
(2020.)

*Važno je itekako u životnim
kušnjama ostati čvrsto
oslonjeni na Boga! Kušnje
življene s pouzdanjem u Boga
obogaćuju život, donose
obilje blagoslova.*

Korizmeno vrijeme priprava je na svetkovinu Uskrsa i od njega zavisi sâm doživljaj Uskrsa, iskustvo otajstva Isusova uskrsnuća. K tomu, svatko od nas treba postaviti samom sebi pitanje: koji je sadržaj naše pripreme za Uskrs? U čemu je ta priprema? Na kraju korizme trebamo se također pitati: što se dogodilo, odnosno, što se promijenilo u našem životu tijekom ove korizmene pripreme? Uvijek postoji opasnost da ne znamo odgovoriti na ovo pitanje jer nam korizma prođe bez ikakvih nastojanja i odluka, bez rada na sebi i svom duhovnom životu, a onda i bez plodova. U nama ostane praznina, a ne milosno vrijeme, stoga nam je i sama svetkovina, u duhovnom smislu, prazna bez dragocjenog uskrsnog iskustva.

Korizmeno vrijeme traje 40 dana. To je simbolična brojka koja asocira na četrdesetogodišnje putovanje izraelskog naroda kroz pustinju prema Obećanoj zemlji, ali i na četrdeset dana Isusovog boravka u pustinji gdje se pripremao za svoje poslanje. Korizma je dakle, u tom smislu, povezana s pustinjom, a pustinja je u teološkoj i duhovnoj terminologiji simbol teških kušnji koje je proživljavao, kako izraelski narod na svom putu u Obećanu zemlju, tako i Isus u pripremi za svoje javno djelovanje. Pustinja je istovremeno i posebno milosno vrijeme Božje blizine i njegove zaštite koju narod nije nigdje iskusio kao u pustinji. U njoj je došao do pune svijesti da je Božji narod. A i za samoga Isusa se veli da su mu u pustinji, nakon svladane kušnje, došli anđeli i služili mu.

I u našem vjerničkom životu idu nekako paralelno po važnosti i potrebi kušnje i iskustva Boga. Bez životnih kušnji ne bismo mogli upoznati ni sami sebe, a niti Boga. Kušnje nam pročišćuju vjeru u Boga te razotkrivaju koliko držimo do Boga, koliko mu vjerujemo, kakav je zaista, naš odnos s Bogom.

Često živimo u čvrstom uvjerenju da smo pravi vjernici, do Boga držimo i vjerni smo mu, a onda dođe neka kušnja koja nam otkrije drukčiju istinu naše vjere. Postanemo svjesniji kako smo još uvijek slabi i nestabilni te lako zatajimo i zaniječemo svoju vjeru, ne ponašajući se nimalo u skladu s Evanđeljem. To nas ne smije obeshrabriti, ali je od iznimne važnosti da živimo u istini i realnosti. Ako ne upoznemo svoje slabosti, nećemo se protiv njih nikada niti boriti, a to je najopasnije.

S druge strane, bez iskustva Boga, teže životne kušnje, odnosno patnje, potopile bi nas, ne bismo ih mogli podnijeti te bismo lako završili u beznađu i očaju. Da nema Boga, odnosno, vjere u Boga, kome bi se čovjek mogao obratiti u teškim životnim patnjama? Ostao bi tragično sam.

Biblijski patnik svjedoči: „Duša moja bijaše blizu smrti i život moj na pragu podzemlja. Okruživahu me sa svih strana i nije bilo nikoga da mi pomogne; pogledom

Bog neće nikome dati kušnju koja nadilazi njegove snage

sam pomoć ljudi tražio, ali uzalud. Tad se sjetih milosrđa tvojeg, o Gospode... Zazvah Gospodina: 'Ne ostavi me u dan nevoljni,...' I bi molba moja uslišana, izbavio si me od propasti." (Sir 51,6-11). Mnogo je onih sa sličnim iskustvima! U bezizlaznim situacijama ljudi patnje imali su Boga koji ih nije iznevjerio. Vjera im je dala snagu da su nadvladali i ono što je izgledalo nemoguće. Bog neće nikome dati kušnju koja nadilazi njegove snage. A pored toga, Bog, znajući slabost čovjeka, tj. da se u patnji lako slomi, u tim mu trenucima biva najbliži. Apostol Pavao je iz iskustva govorio i dao jamstvo svima: „Ta vjeran je Bog: neće pustiti da budete kušani preko svojih sila, nego će s kušnjom dati i ishod da možete izdržati.“ (1 Kor 10,13).

Važno je itekako, u životnim kušnjama ostati čvrsto oslonjeni na Boga! Kušnje življene s pouzdanjem u Boga obogaćuju život, donose obilje blagoslova. Apostol Jakov piše: „Blago čovjeku koji trpi kušnju: prokušan, primit će vijenac života koji je Gospodin obećao onima što ga ljube.“ (1,12). One su u životu ne samo neizbježne, nego vrlo često do srži bolne. Stoga je važno da ostanemo privrženi Bogu za koga znamo da nas u patnji neće nikada ostaviti same te da je s njim moguće naći izlaz iz svake situacije.

Mudrac Sirah u Bibliji savjetuje svoga sina govoreći: „Sine moj, ako želiš služiti Gospodinu, pripravi dušu svoju na kušnju. Učvrsti svoje srce i budi jak, i ne nagli kada napast dođe. Prioni uz Boga i ne odmeći se“ (Sir 2,1-3).

To je savjet za sva vremena. Prionuti uz Boga u životnim poteškoćama jedini je put koji nam jamči da ćemo poteškoće svladati, neće nas slomiti nego će se čak u blagoslov pretvoriti.

Pored životnih kušnji koje nam dolaze od Boga i imaju uvijek cilj naše dobro, uz životne napasti koje dolaze od Zloga i imaju uvijek cilj naše zlo, na kušnju moramo stavljati i sami sebe da bismo spoznali koliko smo sposobni vladati sobom, darivati se drugima, odricati se, praštati, ljubiti...

Ove vrijednosti ne idu same od sebe jer ovo nije teorija. Istina, mi se teoretski lako uvjerimo da smo velikodušni, darežljivi, uslužni, uvijek spremni pomoći... ali se to ne može znati dok se ne provjerimo u praksi. Bez prakse možemo živjeti samo neku platonsku ljubav, neku „daljinsku“ dobrotu kada ćemo možda, i zaplakati nad tuđim patnjama, a da za te osobe patnje ne učinimo baš ništa. Nisu te suze dokaz naše sućuti, ljubavi i dobrote. Takva ljubav i dobrota mogu nas itekako prevariti da umislimo kako smo nešto što nismo i da imamo neke vrijednosti koje nemamo. Koliki završe u iluziji samih sebe! Zato nas apostol Pavao poziva: „Sami sebe ispitajte jeste li u vjeri! Sami sebe istražite! Ili ne poznajete sebe“ (2 Kor 13,4-5).

Svi duhovni učitelji slažu se da bez jačeg poznavanja samih sebe nema ozbiljnijeg duhovnog napretka. Zato i papa Franjo upućuje poziv svima na početku korizmenog vremena: „Zagledajmo se u svoju nutrinu, u svoje srce“. Zaista je važno vidjeti sebe iznutra!

Zato je korizma vrijeme naše provjere koliko smo sposobni, iz ljubavi prema Bogu, drugima se darivati, s drugima dijeliti, drugima činiti usluge, za druge se žrtvovati, drugima opraštati. Tu se nalaze istinski dokazi naše ljubavi kako prema Bogu tako i pre-

ma bližnjemu. Isus te dvije ljubavi nije nikada razdvojio. Rekao je vrlo jasno: „Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednom od ove moje najmanje braće.“ (Mt 25,40).

Sve navedene vrijednosti imaju vječnost kao rok trajanja. To su zapravo vrijednosti koje postaju snaga našeg uskrsnuća i vječnog života. Isus je cijeli sadržaj Posljednjeg suda sveo na djela ljubavi prema drugima. Sjećamo se njegovih riječi: Bijah gladan..., bijah žedan..., bijah bez odjeće..., bijah bolestan..., bijah u tamnici... (Mt 25,31-46). Nagrađeni su vječnim životom oni koji su drugima iskazali milosrđe i dobrotu.

Braće i sestre, gradivo za naš zadnji ispit, onaj na Posljednjem sudu, dobro nam je poznato. Ostaje samo pitanje koliko ćemo ga prakticirajući naučiti i taj životni ispit položiti?

Slavimo Isusovo uskrsnuće koje je jamstvo da naš život ima smisao, nije samo nešto prolazno što završava u praznini, bez obzira na njegov sadržaj. Ovaj naš zemaljski život i onaj budući vječni povezani su i drugi zavisi od prvoga. Zato je važno postaviti si na vrijeme pitanje koje je Isusu postavio učitelj zakona: „Učitelju, što moram činiti da imam život vječni?“ (Lk 10,25).

Iz Isusovog odgovora se jasno zaključuje da je za postignuće života vječnoga nužno potrebno „imati život“ dok smo još hodočasnici na zemlji. Čovjek može imati sve materijalno u izobilju, ali to ne znači da ima život, da je sretan. Opet čovjek ne može dati život samome sebi jer nema izvor života u sebi. To samo od Boga može primiti. Isus je došao podariti nam baš taj život da bismo ga imali u izobilju još na ovoj zemlji (Iv 10,10). On je sebe definirao kao „uskrsnuće i život“ (Iv 11,25) i bez njega nema pravog života (Iv 6,53). Tko njega nosi u srcu još ovdje na zemlji nosi predokus uskrsnuća i budućeg života. Uskrsnuće i vječnost tako postaju sve više iskustvo, a ne samo istina u koju se vjeruje.

Neka i ovaj nadolazeći Uskrs svima vama, braćo i sestre, ojača to iskustvo uskrsnuća i vječnog života, kako biste i ovaj zemaljski život mogli živjeti u radosti, miru i čvrstom uvjerenju da nas uskrsli Isus prati na našem životnom putu te nikada nismo sami.

Svim svećenicima, redovnicima i redovnicama, kateheta i katehisticama, djelatnicima Karitasa, župnim suradnicima, ovogodišnjim prvopričesnicima i krizmanicima te svim vjernicima naše biskupije želim, nakon sveto proživljene korizme, sretan i u svemu blagoslovljen Uskrs.

Neka i ovaj nadolazeći Uskrs svima vama, braćo i sestre, ojača to iskustvo uskrsnuća i vječnog života, kako biste i ovaj zemaljski život mogli živjeti u radosti, miru i čvrstom uvjerenju da nas uskrsli Isus prati na našem životnom putu te nikada nismo sami.

Papa Franjo, nagovor uz Urbi et Orbi. Molitva i blagoslov s Presvetim na Trgu sv. Petra u Vatikanu u petak 27. ožujka 2020.

Gospodine, pozivaš nas da ovo vrijeme kušnje shvatimo kao vrijeme izbora. To nije vrijeme tvojega suda, nego našega suda: vrijeme da se izabere što je važno, a što prolazno, da se odvoji ono što je potrebno od onoga što nije. Vrijeme je da tijekom svojega života ponovno usmjerimo prema Tebi, Gospodine, i prema drugima.

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“

Jedinstven je bio Urbi et Orbi pape Franje 27. ožujka na potpuno praznom Trgu sv. Petra ispred najveće katoličke crkve na svijetu.

Koronavirus ispraznio je ulice i trgove, a Sveti Otac sam je hodao do ambona ispred ulaza u baziliku te se obratio Gradu i Svijetu i udijelio blagoslov kakav inače daje samo u prigodi dva najveća kršćanska blagdana, na Božić i Uskrs.

Uz blagoslov ide i potpuni oprost grijeha svima koji su to pratili u mondovizijskom prijenosu i u duhu se pridružili molitvi.

Ispred vatikanske bazilike bila je postavljena slika Gospe s Djetetom Salus Populi Romani (Spas rimskog naroda), koja se inače nalazi u bazilici sv. Marije Velike te raspelo iz crkve San Marcello u Rimu. Pred Gospinom slikom papa Franjo moli prije i poslije svakog apostolskog putovanja, a raspelo Rimljani smatraju čudotvornim jer vjeruju da ih je 1552. spasilo od kuge.

U večer (Mk 4, 35). Tako započinje Evanđelje koje smo čuli“, rekao je papa u svom nagovoru nakon čitanja Božje riječi. „Već tjeđnima se čini da se spustila večer. Gusta se tama nadvila nad naše trgove, ulice i gradove; zagospodarila je našim životima ispunivši sve zaglušujućom tišinom, pustoši i prazninom, koja paralizira sve na svom putu: to se može osjetiti u zraku, to se može osjetiti u gestama, pogledi to govore. Uplašeni smo i izgubljeni. Poput učenika iz Evanđelja iznenađena nas je zahvatila neočekivana i žestoka oluja. Shvatili smo da se nalazimo na istoj lađi, svi krhki i dezorijentirani, ali istodobno važni i potrebni, svi pozvani veslati zajedno, svi potrebni utjehe drugoga. Na toj lađi... svi se nalazimo. Poput tih učenika, koji jednoglasno i u tjeskobi kažu: „ginemo“ (r. 38), tako smo i mi shvatili da ne možemo ići dalje svatko za sebe, već samo zajedno.

Lako se prepoznamo u ovome izvješću. Ono što je teško razumjeti jest Isusovo držanje. Dok su učenici, naravno, uznemireni i očajni, on je na krmi, dijelu lađe koja tone prva na dno. I što čini? Unatoč metežu, on mirno spava, pouzdan u Oca – to je jedini put u Evanđelju kada vidimo Isusa kako spava. Kad su ga zatim probudili, pošto je smirio vjetar i vodu, obraća se učenicima prijekornim tonom: „Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“ (r. 40).

Pokušajmo razumjeti. U čemu se sastoji pomanjkanje vjere učenika, koje je u opreci s Isusovim povjerenjem? Oni nisu prestali vjerovati u Njega, naime, dozivaju ga. No pogledajmo kako ga dozivaju: „Učitelju! Zar ne mariš što ginemo?“ (r. 38). Zar ne mariš: misle da Isus ne mari za njih, da ga nije briga za njih. Među nama, u našim obiteljima, jedna od stvari koja nas najviše boli jest kad čujemo kako nam govore: „Zar te nije briga za mene?“. To je rečenica koja boli i stvara nemir u srcu. To je uzdrimalo i Isusa. Jer nikoga nije više briga

za nas od njega. Naime, kad su ga zazvali on spašava svoje nepovjerljive učenike.

Oluja razotkriva našu ranjivost i iznosi na vidjelo one lažne i suvišne sigurnosti kojima smo gradili naše planove, naše projekte, naše navike i prioritete. Pokazuje nam kako smo pustili da se uspava i napustili ono što jača, podupire i daje snagu našem životu i našoj zajednici. Oluja je razotkrila sve nakane da se „spakira“ i zaboravi ono što je hranilo dušu naših narodâ; sve one pokušaje da ih se umrtvi prividno „spasonosnim“ navikama koje nas ne mogu vratiti korijenima i prizvati sjećanja naših pređa, oduzimajući nam tako imunitet potreban za suočavanje s protivštinama.

S olujom se urušila obmana onih stereotipa kojima smo maskirali svoj „ego“ uvijek zaokupljeni vlastitom slikom; i na vidjelo je izašla, još jednom, ona (blagoslovljena) zajednička pripadnost kojoj ne možemo izmaći: pripadnost braći.

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“ Gospodine, tvoja nas Riječ večeras pogađa i odnosi se na sve nas. U ovom našem svijetu, koji Ti ljubiš više no mi, grabili smo naprijed punom brzinom, osjećajući se snažno i sposobnima za sve. Vođeni pohlepom za profitom, pustili smo da nas stvari potpuno obuzmu i žurba omami. Nismo se zaustavili pred tvojim pozivima, nismo se probudili pred svjetskim ratovima i nepravdama, nismo slušali krik siromaha i našega teško bolesnog planeta. Nastavili smo nesmiljeno dalje misleći da ćemo uvijek ostati zdravi u jednom bolesnom svijetu. Sada, dok smo u moru kojim bjesne valovi, zazivamo tebe: „Probudi se Gospodine!“.

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“ Gospodine, upućuješ nam poziv, poziv na vjeru koja se ne sastoji toliko u tome da vjerujemo da Ti postojiš, koliko u tome da dođemo k Tebi i uzdamo se u Te. U ovoj Korizmi odjekuje tvoj hitni poziv: „Obratite se“, „vratite se k meni

Prigrli svoj križ znači smoći hrabrosti prigrli sve protivštine sadašnjeg vremena, napuštajući na trenutak svoju tjeskobnu težnju prema svemoći i posjedovanjem kako bismo dali prostora kreativnosti koju samo Duh može pobuditi.

svim srcem svojim“ (Joel 2, 12). Pozivaš nas da ovo vrijeme kušnje shvatimo kao vrijeme izbora. To nije vrijeme tvog suda, nego našega suda: vrijeme da se izabere što je važno, a što prolazno, da se odvoji ono što je potrebno od onoga što nije. Vrijeme je da tijekom svojega života ponovno usmjerimo prema Tebi, Gospodine, i prema drugima. Možemo upraviti svoj pogled u mnoge uzorne suputnike koji su, u ozračju straha koje vlada, odgovorili tako da su dali vlastiti život. To je djelotvorna sila Duha izlivena i oblikovana u hrabre i velikodušne predanosti.

To je život Duha koji je sposoban otkupiti, oplemeniti i pokazati kako su naši životi istkani i podržani od običnih – u pravilu zaboravljenih – ljudi koji se ne pojavljuju na naslovnica novina i časopisa ili na velikim podijima umjetničko-zabavnih priredbi, ali, bez sumnje, danas pišu presudne događaje naše povijesti: to su liječnici, medicinske sestre i medicinski tehničari, zaposlenici u veletrgovinama, čuvari, prijevoznici, pripadnici snaga reda, volonteri, svećenici, redovnici i mnogi, ali zaista mnogi drugi koji su shvatili da se nitko ne spašava sam. Suočeni s patnjom, gdje se mjeri istinska razvijenost naših naroda, otkrivamo i doživljavamo Isusovu Velikosvećeničku molitvu: „da svi budu jedno“ (Iv 17, 21). Koliko je onih koji svakodnevno pokazuju strpljivost i ulijevaju nadu, pazeći da ne siju paniku, nego suodgovornost. Koliko očevi, majke, djedovi i bake, učitelji malim i svakodnevnim gestama pokazuju našoj djeci kako se suočiti i prevladati krizu prilagođavajući navike, dižući glavu gore i potičući na molitvu. Koliko je onih koji mole, stavljaju na raspolaganje i zalažu se za dobro svijeta. Molitva i tiho služenje: to su naša pobjednička oružja.

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“ Početak vjere je svijest o tome da nam je potrebno spasenje. Nismo sami sebi dovoljni, sami tonemo: trebamo Gospodina kao drevni moreplovci zvijezde. Pozovimo Isusa u lađe našega života. Predajmo mu svoje strahove da ih On pobijedi. Poput učenika iskusit ćemo da s njim na lađi nećemo doživjeti brodolom. Jer to je snaga Boža: okrenuti na dobro sve što nam se događa, pa i loše stvari. On donosi spokoj u naše oluje, jer s Bogom život nikada ne umire.

Gospodin pred nas stavlja izazov i poziva da na njega odgovorimo. Usred naše oluje poziva nas da se probudimo i pokažemo

djelatnu solidarnost i nadu koji mogu dati postojanost, podršku i smisao ovim satima kada se čini da se sve ruši i propada. Gospodin se budi da probudi i oživi našu uskrsnu vjeru. Imamo sidro: u njegovu smo križu spašeni. Imamo kormilo: u njegovu smo križu otkupljeni. Imamo nadu: u njegovu smo križu izliječeni i zagrljeni da nas ništa i nitko ne odijeli od njegove otkupiteljske ljubavi. Usred izolacije u kojoj nam silno nedostaju drage osobe i susreti, u kojoj doživljavamo nedostatak mnogih stvari, još jednom slušamo navještaj koji nas spašava: on je uskrsnuo i živi uz nas.

U Njegovu smo križu spašeni kako bismo prihvatili nadu i omogućili da ona bude ta koja će jačati i podupirati sve moguće mjere i načine koji nam mogu pomoći da čuvamo sebe i druge. Prigrli Gospodina kako bismo prigrlili nadu: eto snage vjere koja oslobađa od straha i daje nadu!

Gospodin nas sa svoga križa potiče da pronađemo život koji nas očekuje, da pogledamo prema onima koji nas traže, da osnažimo, prepoznamo i potaknemo milost koja prebiva u nama. Ne trnimo stijenj što tek tinja (usp. Iz 42, 3), koji se nikada ne gasi, i pustimo mu da ponovno zapali nadu.

Prigrli svoj križ znači smoći hrabrosti prigrli sve protivštine sadašnjeg vremena, napuštajući na trenutak svoju tjeskobnu težnju prema svemoći i posjedovanjem kako bismo dali prostora kreativnosti koju samo Duh može pobuditi. To znači pronaći hrabrost da se otvore prostori u kojima će se svi moći osjetiti pozvanima i omogućiti nove oblike gostoljubivosti, bratstva i solidarnosti. U njegovu smo križu spašeni kako bismo prihvatili nadu i omogućili da ona bude ta koja će jačati i podupirati sve moguće mjere i načine koji nam mogu pomoći da čuvamo sebe i druge. Prigrli Gospodina kako bismo prigrlili nadu: eto snage vjere koja oslobađa od straha i daje nadu!

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“ Draga braćo i sestre, s ovog mjesta, koje govori o Petrovoj stamenoj vjeri, želim vas večeras sve povjeriti Gospodinu, po zagovoru Majke Božje, koja je zdravlje svoga naroda, zvijezda u olujnome moru. Neka iz ovih kolonada koje grle Rim i svijet side na vas Božji blagoslov poput utješnog zagrljaja. Gospodine, blagoslovi svijet, daj zdravlje tijelima i utjehu srcima. Tražiš od nas da se ne plašimo, ali naša je vjera slaba i bojimo se. Ali Ti, Gospodine, ne ostavi nas na milost i nemilost oluji. Ponovi još jednom: „Ne bojte se“ (Mt 28, 5). A mi, zajedno s Petrom, „svu svoju brigu povjeravamo Tebi jer Ti se brineš za nas“ (usp. 1 Pt 5, 7).“ rekao je papa Franjo.

(Vatikan Media, IKA)

XVI. RIJEČKI PLANINARSKI KRIŽNI PUT IPAK JE ODRŽAN

U subotu 28. ožujka, u vrijeme kada bi riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić prvi uzeo križ i započeo križni put, na Facebook stranici Riječke nadbiskupije vjernici su mogli sudjelovati u ovoj pobožnosti u toplini svojih domova.

Akademsko katoličko društvo "Jeronim", Povjerenstvo za pastoral Riječke nadbiskupije, Povjerenstvo za pastoral mladih Riječke nadbiskupije i Zdrug katoličkih skauta trebali su i ove godine u subotu 28. ožujka u 13.30 sati povesti vjernike stazom Riječkog planinarskog križnog puta, no zbog pandemije koronavirusa, ova pobožnost morala je biti otkazana. Ipak, AKD "Jeronim" pronašlo je alternativno rješenje i snimilo ovaj Križni put kako bi se mogao održati. U subotu 28. ožujka, u vrijeme kada bi riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić prvi uzeo križ i započeo ovu pobožnost, na facebook stranici Riječke nadbiskupije vjernici su mogli sudjelovati u ovoj pobožnosti u toplini svojih domova. Tekst je pripremio p. Vatroslav Halambek, DI, a čitali su ga: Kristina Pilipović, Helena

Anušić i p. Ivan Dominik Ilić. Montažu potpisuje p. Ivan Dominik Ilić.

Križni put je sniman u dominikanskoj crkvi sv. Jeronima jer se ove godine obilježava 1.600 godišnjica od smrti ovoga sveca čije ime nosi i Društvo, kazala je predsjednica AKD "Jeronim" Kristina Pilipović. Dodala je da se u tekstu križnoga puta autor spominje hrvatskih mučenika, svetaca i svetica koji su nam stavljeni kao uzori za nasljedovanje. "No, ne samo tekstualno, nego i vizualno želimo vjernicima približiti ovu pobožnost kako bi im omogućili da zaista budu u duhu korizme s Isusom na njegovom križnom putu", poručila je Pilipović na snimanju Planinarskog križnog puta.

Helena Anušić

KARANTENA U KATEDRALI SV. VIDA

Rektor katedrale sv. Vida mons. dr. Matija Matičić na raspolaganju je svojim vjernicima iz katedralne zajednice za duhovni razgovor pozivom na broj: 092 389 8356 svaki dan od 13.30 do 15.30 sati dok traje pandemija COVID-19. Na istom broju možete ostaviti poruku kao i pozvati ili napisati poruku putem WhatsApp-a i Viber-a te na e-mail: katedralasvvid@gmail.com

Također, dok traje pandemija, svaki dan uključujući i nedjelju u 11.30 sati rektor služi sam svetu misu u zatvorenoj katedrali i poziva sve čije su upisane misne nakane u katedrali te sve iz zajednice da se pridruže u duhu i molitvi u to vrijeme.

Cijelo vrijeme dok traje pandemija pa do završetka, Presveti oltarski sakrament trajno je izložen u zatvorenoj katedrali podno Čudotvornog Raspela između Relikvije Krvi i Relikvije Križa u srcu našega grada. Tko god u bilo koje vrijeme prolazi mimo katedrale neka se znanuje križem. Rektor će svaki dan u 12:00 sati dok zvone zvona, s otvorenog prozora (vitraja sv. Nikole) iznad vrata (portala) katedrale, blagoslivljati s Presvetim naš grad i građane. Rektor katedrale moli vjernike da se radi toga ne zadržavaju na Trgu Grivica, nego gdje god se nalazili prime blagoslov, bilo u stanu, na radnom mjestu ili ulicama grada.

Ovime rektor riječke prvostolnice želi iskazati blizinu svojim vjernicima iz katedralne zajednice, ali i svim građanima moleći za njih i u duhu s njima za vrijeme pandemije COVID-19.

S MOĆNOM ZAŠTITNICOM GOSPOM ŽALOSNOM PROTIV COVIDA-19

U predvečerje utorka 31. ožujka na balkonu katedralne kurije rektor katedrale sv. Vida postavio je suzaštitnicu katedrale BDM Žalosnu na vidljivo mjesto osvijetljenu da bi se svi građani koji prolaze vozilom ili pješke mogli pomoliti. Kip je to od polukromiranog drveta iz 17/18 st. koji je bio na oltaru do postavljanja sadašnjeg mramornog kipa BDM Žalosne koji krasi našu prvostolnicu. Rektor je našoj suzaštitnici povjerio Grad i građane u borbi protiv Covida-19.

VELIKA MOLITVENA DEVETNICA »HRVATSKA MOLI ZA ŽIVOT«

U povodu 25. obljetnice enciklike »Evangelje života« svetoga pape Ivana Pavla II. Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj predlaže Veliku molitvenu devetnicu »Hrvatska moli za život« svakog 25. dana u mjesecu od ožujka do prosinca 2020.

Opća nakana devetnice je da hrvatski narod svjedoči evangelje života poštujući, braneći i ljubeći svaki ljudski život i služeći mu konkretnim molitvenim i djelatnim zauzimanjem (usp. Evangelje života, 5). Ta je nakana aktualna i u kontekstu pandemije koronavirusa koja osobito ugrožava živote starijih osoba. U datim okolnostima, na provođenje ove devetnice ponajprije se potiču obitelji,

koje su kao »domaće Crkve« pozvane na intenzivniju molitvu u ovom kriznom vremenu.

Priredeni materijal za devetnicu dostupan je na mrežnim stranicama Ureda HBK za život i obitelj.

Uvod u devetnicu bilo je euharistijsko klanjanje koje je, na uočinu svetkovine Navještenja Gospodinova u utorak 24. ožujka, u dubrovačkoj katedrali predvodio dubrovački biskup Mate Uzinić, predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj. S obzirom da vjernici nisu mogli doći u crkvu prijenos uživo pružile su mrežne stranice Dubrovačke biskupije Facebooka i Laudato televizija.

USTANOVE RIJEČKE NADBISKUPIJE NASTAVLJAJU PRUŽATI POMOĆ

caritas.ri-nadbiskupija.com

Ograničavanje ulazaka korisnika ili drugih osoba u prostorije, ograničavanje izlazaka korisnika iz ustanova, korištenje zaštitne opreme, održavanje sigurnosnog razmaka te racionaliziranje usluga i ljudstva prema nalogu Kriznog stožera, mjere su zajedničke svim ovim ustanovama uz posebnosti koje svaka od njih nosi.

Ustanove Riječke nadbiskupije koje brinu o najugroženijim društvenim skupinama: siromašnima, bolesnima, djeci i starijim osobama ni u ovom vremenu ne prestaju s radom. Uz pojačane mjere zaštite djelatnika i korisnika, nastavljaju pružati pomoć najpotrebitijima. Djelatnici i volonteri Prihvatilišta za beskućnike „Ruže sv. Franje“, Socijalne samoposluge „Kruh sv. Elizabete“, Kuće utočišta sv. Vinka Paulskog, Doma za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja „Sveta Ana“, Doma za dementne osobe, Hospicija „Marija Kozulić“ te nadbiskupijskog Caritasa tako nastavljaju svoje poslanje, s nužnim promjenama kako bi mogli provoditi mjere zaštite od zaraze koronavirusom.

Nadbiskupijski Caritas iz sigurnosnih je razloga reducirao broj usluga i dežurnih djelatnika te usmjerio pozornost prema trenutno najpotrebitijima, starijim osobama koje ne bi smjele izlaziti iz kuća i kojima je potrebno dostaviti paket hrane. Započela je dostava paketa evidentiranim korisnicima, uz pomoć desetak studenata volontera okupljenih u Centru za mlade bl. Miroslav Bulešić do Uskrsa se planira stotinjak posjeta. Jednako tako upućen je javni poziv da se telefonom jave svi koji su u potrebi pa dojave redovito stižu. Ulazak u zgradu Caritasa nije dozvoljen, ali podjela paketa s hranom ili pelena za odrasle odvija se pred ulaznim vratima. Tradicionalna preduskrсна akcija dostave 1500 paketa s prehrambenim proizvodima svim župama Nadbiskupije također je u realizaciji i paketi će u župama biti podijeljeni potrebitima. Program Kumstva na daljinu provodi se nesmetano, kumovi redovito uplaćuju dogovorene iznose pa novčana pomoć stiže u 70 obitelji s djecom.

Socijalna samoposluga također je onemogućila ulazak korisnika u prostorije. Njihovih gotovo 500 korisnika mjesečno, sada u nešto manjem broju, i dalje dolazi po pakete s prehrambenim i higijenskim proizvodima, ali ih preuzimaju po prethodnom dogovoru ispred ulaza. U slučaju da osoba ne može

sama doći po paket, moguće je dogovoriti dostavu na kućnu adresu iako je smanjen broj volontera. Jednako je i s Kućom utočišta koja za svojih 70 korisnika osigurava jedan topli i dva hladna obroka dnevno, ali korisnici više ne ručaju u blagovaonici ustanove nego obroke nose kućama. Ustanova je otvorena jedino za one kojima je potrebna osobna higijena.

Prihvatilište za beskućnike „Ruže sv. Franje“, potpuno suprotno, svoje korisnike ne pušta izvan ustanove. Od 20. ožujka, odkada su uvedene strože mjere zaštite, korisnici su uz vlastiti pristanak u karanteni. Ne izlaze iz kruga ustanove, a djelatnici koji dolaze raditi s njima paze na sigurnosni razmak i zaštitu. Iako je Prihvatilište popunjeno te u njemu boravi 12 muških i 2 ženske osobe, smanjen je broj djelatnika i volontera koji rade s njima.

Dom Sv. Ana, za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja morao je prekinuti neke programe zbog ograničavanja ulazaka osoba u ustanovu. No rad sa štíćenicama odvija se uobičajeno, one i inače rijetko izlaze iz ustanove. Trenutno je u Domu 8 žena i 13 djece, a osoblje je radi sigurnosti podijeljeno u dva tima koji se izmjenjuju. U posljednja dva tjedna primljene su dvije korisnice koje su po dolasku preventivno u samoizolaciji.

Dom za dementne osobe na Sušaku i dalje brine za 5 korisnika, što je u ovom trenutku njegov maksimum. Zabranjen je posjet korisnicima, a osoblje je također podijeljeno u dva tima te prolazi detaljnu dezinfekciju pri dolasku u smjenu i provodi mjere zaštite korisnika koji su visoko rizična skupina. Hospicij „Marija Kozulić“ radi punim pogonom, prijem bolesnika odvija se poštujući sigurnosne mjere zaštite, jedino posjet korisnicima nije dozvoljen. „Najteže mi je gledati kako se ljudi opraštaju od svojih voljenih koji ulaze u Hospicij jer, iako znaju da će im ovdje biti pružena najbolja moguća njega, jednako tako znaju da ih vjerojatno više neće vidjeti...“ priznala je ravnateljica Hospicija s. Daniela Orbanić.

Danijel Delonga

1500 USKRSNIH PAKETA U SVIM ŽUPAMA

Tradicionalna Caritasova preduskrсна akcija dostave 1500 paketa s prehrambenim proizvodima svim župama Nadbiskupije provedena je unatoč otežanim uvjetima i odredbama o ograničavanju kretanja. I ove su se godine u paketima našli uobičajeni proizvodi: pašta, riža, brašno, šećer, sol, pasirana rajčica, ulje te uskrсна čestitka. Ona je ove godine nešto drugačija i osim čestitke za Uskrs sadrži i upute starijim osobama kako se zaštititi i očuvati od zaraze. Tu je naravno i zahvala donatorima koji su pomogli ovu akciju: Zorović Maritime Services, tjestenina Klara Marić, solana Pag 91 i GEC doo.

Paketi su uoči Uskrsa podijeljeni potrebitima u svim župama Riječke nadbiskupije.

Župa sv. Jurja u Brseču

MALA ŽUPA VELIKIH LJUDI

Piše: Goran Moravček

Hrabri župnik Milivoj Barković nesebično je nudio svoj život nasilnicima, fašistima ili partizanima koji su hapsili i ugnjetavali narod, kako bi spasio povjerene mu župljane.

ŽUPA I ŽUPNA CRKVA

Župa sv. Jurja mučenika u Brseču veoma je stara, ali se s pouzdanošću ne može kazati kad je utemeljena. Brsečki župnik (plebano Breseci) spominje se 20. lipnja 1438. godine. Pulski biskup Bernardin Corniani (1664. – 1689.) osnovao je ondje Kaptol (1665. – 1843.). Osim crkve sv. Jurja mučenika, u župi su podignute kapele u čast Svetoga Križa, sv. Stjepana, sv. Marije Magdalene, sv. Nikole biskupa, sv. Jelene i sv. Martina biskupa. U povijesnim izvorima spominju se još tri kapele – Sv. Trojstva, sv. Margarete i sv. Andrije – ali one nisu sačuvane.

Srednjovjekovni grad Brseč, koji se razvijao na temeljima ranijih naselja, možda tijekom četiri tisućljeća, utvrđen je na strmoj uzvisini visokoj 130 metara nad morem. Podjelom Istre na mletačku i austrijsku, Brseč, koji je bio u sastavu Pazinske grofovije, postao je pogranično područje prema Plominu, odnosno Mletačkoj Republici. Župa je bila pod okriljem pulskoga biskupa, ali kako on nije bio rado viđen, a često ni priznat u austrijskom dijelu biskupije, Brseč je uglavnom bio podvrgnut odlukama riječkoga arhiđakona sve do 1787. godine.

Brseč je od 15. do 17. stoljeća bio utvrda s malim brojem žitelja jer su kuga i vojne, a među njima je najpogubniji bio Uskočki rat (1615. – 1618.), poharali ovo područje. Pad grada i upad mletačkih vojnika nisu uspjeli spriječiti gradski bedemi u koje je bio uklopljen i masivni crkveni zvonik, visok 30 metara, odvojen od crkve te građen na najvišoj točki naselja od 13. do 15. stoljeća.

Crkvu, koja je tijekom stoljeća u više navrata bila pregrađivana, oslikao je majstor Albert iz Konstanz 1470. godine, a freske je koncem osamdesetih godina prošlog stoljeća otkrio akademik Branko Fučić. Svetište i dvije pokrajnje kapele – Majke Božje na strani evanđelja i sv. Aurelija na strani epistole – dozidane su u 17. stoljeću tako da crkva u tlocrtu ima oblik križa. Glavni oltar posvećen je Majci Božjoj i sv. Jurju mučeniku. Na oltaru koji je kasnijim preradama u 18. ili 19. stoljeću dobio veliko svetohranište, a sa strane i prolaze za ophod, nalazi se jedanaest likova svetaca i proroka, među kojima i sv. Grgura, te se to uzima kao dokaz da je upravo Grgur Mavrović dao napraviti taj žrtvenik.

“**K**anim biti uvijek samo svjetlo i moliti Boga da spasi narod od zla i nesreće”, bilo je geslo mons. Milivoja Barkovića, rođenog u Brseču 20. kolovoza 1915., preminulog u Puli 14. svibnja 1977., a sahranjenog pod čempresima na brsečkom groblju sv. Stjepana. Za svećenika je zaređen 1939. godine u tršćanskoj katedrali sv. Justa. Mladu misu imao je prije osam desetljeća u rodnom Brseču nakon čega je nakratko preuzeo kapelansku službu u Buzetu, a potom je bio župnik u Zamasku, Kašćergi, Rovinju i Puli. Prisjetimo se, Istra se ubrzo nakon Prvoga svj. rata našla u sastavu Italije i pod čizmom fašista. Nakon pada Mussolinijeva režima vlast u jesen 1943. godine preuzimaju nacisti te se poluotok našao u sastavu Operativne zone „Jadransko primorje“ koja je osim Istre i Rijeke obuhvatila i dijelove današnjih talijanskih te slovenskih teritorija.

Pad Italije i dolazak nacista mons. Milivoj Barković dočekao je u župi sv. Marka evangelista u selu Kašćerga kod Pazina. Često se izlagao pogibelji jer je bio protivnik fašizma te hrvatski domoljub kao što su to bili istarski svećenici Božo Milanović, Zvonimir Brumnić, Ivan Gal, Leopold Jurca i drugi. Mons. Barković podržao je Pazinske odluke iz rujna 1943. godine o priključenju Istre Hrvatskoj, ali je zazirao i od komunista stoga što je bio protiv svih vrsta tiranije koje su se sručile na narod.

Njemačka vojska je ubrzo nakon uspostave Operativne zone „Jadransko primorje“ pokrenula u jesen 1943. godine tzv. Rommelovu ofenzivu protiv istarskih partizana, koji su bili slabo naoružani i nedovoljno vojno osposobljeni te su uz ogromne žrtve poraženi. Ubijeno je također više tisuća civila, a mnogi Istrani završili su u koncentracijskim logorima. U takvim okolnostima mons. Milivoj Barković spasio je u Kašćergi od strijeljanja župljane poredane pred pušcanim cijevima njemačkih vojnika.

Dramatični događaj mons. Barković ispričao je vodnjanskom župniku Marijanu Jeleniću, a ovaj je to opisao u uvodu knjige „Župnik u ratu - Sjećanje na don Rodolfa Toncetiha 1943. - 1947.“ (Vodnjan, 2008.). Jelenićeva knjiga opisuje dramatična zbivanja na istarskom poluotoku, posebno ističući primjer mons. Barkovića kao hrabrog čovjeka koji je znao odgovoriti na izazove (ne)vremena riskirajući i vlastiti život.

„Jednog dana kad se vratio u selo iz druge crkve, našao je postrojene sve muškarce na trgu pred crkvom, spremne za strijeljanje. Nijemci su htjeli osvetiti gubitak jednog njihovog vojnika. Župnik Milivoj Barković saznajući o čemu se radi, reče njemačkom oficiru: ‘I ja sam muškarac. I meni je mjesto među njima.’

‘Što su vam ti ljudi?’, otrese se oficir.

‘Ja sam njihov svećenik, duhovni otac. Meni je povjereno ne samo njihovo tijelo nego i duša.’ I još prišavši bliže reče oficiru: ‘Ali sjetite se što vam je majka rekla na odlasku: Sinko, nemoj nikada ubiti.’ Oficir je bio ganut i zbog hrabrosti svećenika da životom brani svoje ljude i zbog podsjećanja na majčin savjet. Vojnicima zapovijedi neka krenu. Ostao je sa svojim pomoćnikom kojemu naredi neka rafal usmjeri u zrak. Njegovi su odmakli vojnici bili uvjereni kako su, nakon pucnja, muškarci strijeljani, ali župnik ih je spasio.“ - zapisao je Marijan Jelenić.

Završetak Drugoga svj. rata i uspostavu komunističkog sustava mons. Barković dočekao je u Kašćergi, gdje se protivio ne samo eksproprijaciji crkvene imovine već i metodama vladanja „narodne vlasti“. Porečko-pulski biskup Antun Bogetić (1984. - 1998.) svjedočio je o hrabrom župniku naglasivši kako je Milivoj Barković „nesebično nudio svoj život nasilnicima, fašistima ili partizanima koji su hapsili i ugnjetavali narod, kako bi spasio povjerene mu župljane“.

Mons. Milivoj Barković

Porečko-pulski biskup Dragutin Nežić (1960. - 1984.) imenovao je mons. Barkovića 1965. godine župnikom Mornaričke crkve u Puli, uz pristanak vlasti. Uredio je zapuštenu i devastiranu crkvu i župni stan za novoustrojenu župu Gospe od mora. Mornarička crkva bila je odlukom komunističkih vlasti zatvorena za bogoslužje od 1948. godine te je pretvorena u vojno skladište, a potom je preuzima Grad Pula do dolaska mons. Barkovića 1965. godine. Dvije godine kasnije mons. Milivoj Barković sudjelovao je u organizaciji Euharistijskog kongresa u Puli, koji je prevodio kardinal Franjo Šeper (1960. - 1969.).

Mons. Milivoj Barković, koji počiva pod čempresima na brsečkom groblju sv. Stjepana, bio je povezan sa svojim rodnim krajem. Preko svoje majke Antonije Mavrović Barković bio je posljednji iz loze župnika Grgura Mavrovića, plovana brsečke župe sv. Jurja. Župnik Mavrović, sahranjen u brsečkoj župnoj crkvi krajem osamdesetih

godina 17. stoljeća, utemeljio je zakladu koju je obdario velikim imanjem te podigao u Brseču veliku kuću, zvanu „Manšunerija“ ili „Manšionerija“. Poznat je i po tome što je prenio iz Rima u Brseč relikvije sv. Aurelija sredinom 17. stoljeća, a potom je dao podići tome svetcu oltar, koji se nakon nedavne restauracije smatra jednim od umjetnički najvrjednijih na području zapadne Hrvatske. U službi su Grguru Mavroviću pomagali kapelani Jakov Valšić, Bernard Valšić te Barnaba Valšić. Tada je župna crkva sv. Jurja bila još uvijek „malena, ali skladna“, kako je zapisano u biskupskoj vizitaciji 1658. godine.

MONS. JOSIP UHAČ

U brsečkoj župnoj crkvi sv. Jurja šest je nadgrobnih ploča. Pod jednom od njih, u kapeli Majke Božje, sahranjen je biskup Josip Uhač, diplomat Svete Stolice i tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda. „Bio je jedan od najvećih duhovnih sinova Crkve u Hrvata, ali i opće Crkve“, kako je naglasio riječki nadbiskup Ivan Devčić predvodeći misu zadušnicu povodom obilježavanja 20. obljetnice njegove smrti 2018. godine. Josip Uhač rođen je u Brseču 20. srpnja 1924. Studirao je teologiju i filozofiju u Veneciji, Gorici i Rimu, a za svećenika je zaređen u Vječnom Gradu 1949. godine. Na Papinskoj diplomatskoj akademiji doktorirao je crkveno pravo, a u crkvenu diplomatsku službu stupio 1954., djelujući u Panami, Egiptu, Njemačkoj i Španjolskoj. Za biskupa je zaređen 1970. godine dobivši naslov biskupa Tharrosa. Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je nuncijem u Njemačkoj (1984. - 1991.). Od 1991. godine Josip Uhač bio je tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda Svete Stolice. Preminuo je u Rimu 18. siječnja 1998. dan prije nego što je trebao biti imenovan kardinalom.

Kronologija širenja COVID-19 u Hrvatskoj

Krizni stožer na čelu s ministrom zdravstva Vilijem Berošom, ministrom unutarnjih poslova Davorom Božinovićem i ravnateljicom Klinike za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ Alemkom Markotić 19. ožujka pojačao je mjere prevencije i izolacije, a biskupi HBK izdali su odredbe koje obuhvaćaju i zabranu slavljenja s narodom i primanja sakramenata.

Krizni stožer poziva građane da ostanu u svojim kućama. Zabranjen je rad restorana, kafića, sportskih centara, kinodvorana, muzeja, galerija, većine radnji i obrta koji nisu nužni za preživljavanje. S radom prestaju i trgovine, osim onih s prehrambenim proizvodima. Uvedena je zabrana okupljanja u većem broju i ograničenje kretanja.

Pripremio: Danijel Delonga

Prvi slučaj osobe zaražene koronavirusom u Hrvatskoj zabilježen je 25. veljače. Bio je to mlađi muškarac koji je četiri dana ranije stigao iz Milana. Dva tjedna kasnije prebolio je virus i proglašen je zdravim. Krizni stožer na čelu s ministrom zdravstva Vilijem Berošom, ministrom unutarnjih poslova Davorom Božinovićem i ravnateljicom Klinike za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ Alemkom Markotić od toga dana prati sve kontakte oboljelog i određuje im samoizolaciju.

26. veljače potvrđen je drugi slučaj, brat prvooboljelog, te treći slučaj, donesen također iz Italije. Dva dana kasnije još dva zaražena, a zatim u sljedećih deset dana svakoga dana po jedan slučaj. Krizni stožer prati i izolira sve osobe koje su imale kontakte s oboljelima.

10. ožujka, dva tjedna nakon pronalaska prvog zaraženog, uz dva nova slučaja, bilo je ukupno 15 zaraženih. U sljedećih tjedan dana broj novozaraženih svakog se dana povećava za 4 do 8 oboljelih.

12. ožujka prvi je pacijent prebolio bolest

Bila je to druga zaražena osoba u Hrvatskoj kojoj je koronavirus potvrđen 26. veljače.

16. ožujka prestaje nastava u školama i rad u vrtićima.

Zatvaraju se na dva tjedna, a otvoreni su samo za djecu kojima oba roditelja rade i nema ih tko čuvati. U Hrvatskoj 56 zaraženih osoba.

Sljedeća tri dana broj novoboljelih svakoga se dana povećavao za više od 10. Iz stožera nažalost objavljuju da ljudi previše krše mjere samoizolacije. Uхватili su više od 100 osoba pa najavljuju strože kazne za prekršitelje.

Prvi smrtni slučaj od koronavirusa zabilježen je 18. ožujka. Bila je riječ o starijoj osobi.

19. ožujka Krizni stožer pojačava mjere prevencije i izolacije, a biskupi HBK izdaju odredbe koje obuhvaćaju i zabranu slavljenja misa s narodom.

Prelazimo brojku 100, Hrvatska ima 110 zaraženih, od toga je 3 izliječenih. Krizni stožer poziva građane da ostanu u svojim kućama. Zabranjuje rad restorana, kafića, sportskih centara, kinodvorana, muzeja, galerija, većine radnji i obrta koji nisu nužni za preživljavanje. S radom prestaju i trgovine, osim onih s prehrambenim proizvodima. Uvedena je zabrana okupljanja u većem broju. Postrožene su mjere pri prelasku granice RH. Svi koji ulaze u Hrvatsku moraju na dva tjedna u samoizolaciju.

Nakon prvih 25 dana broj oboljelih u Hrvatskoj bio je 128. U samo 5 dana, od 20. do 25. ožujka, porastao je za 324.

U sljedećih 5 dana situacija se stabilizira, do 30. ožujka broj novozaraženih povećan je za 466. Ukupno je 790 zaraženih, 64 je izliječenih, 27 teže oboljelih na respiratorima i 6 umrlih.

U 24 sata s 20. na 21. ožujka bilježimo veliki skok i rekordan broj novozaraženih, 78.

Ukupna brojka penje se na 206. Done-sena je odluka o prestanku javnog prijevoza, a dva dana kasnije zatvaraju se i tržnice. Trgovine rade samo do 17.00 sati.

22. ožujka, nedjelja ujutro, Zagreb pogađa potres jačine 5,3.

Stradale stare zgrade u središtu grada, više desetaka ozlijeđenih, jedna djevojčica preminula koji dan kasnije.

24. ožujka stupa na snagu zabrana napuštanja mjesta prebivališta ili boravišta. Ograničavanje kretanja ipak idalje dopušta brojne iznimke pa je tako moguće posjećivanje članova obitelji i odlazak na posao. Broj zaraženih stalno raste za 50 - 70 dnevno, ukupno 382.

25. ožujka: 442 oboljela, 22 izliječena, 1 umrli, bilanca je prvih 30 dana koronavirusa u Hrvatskoj.

27. ožujka: Probili smo granicu 500, u Hrvatskoj 586 oboljelih, rekordnih 91 novih slučajeva u jednom danu. Sljedećeg dana broj novooboljelih ipak se ne povećava, bilo ih je 71.

30. ožujka U Hrvatskoj 790 zaraženih, 64 izliječena, 6 smrtnih slučajeva od koronavirusa.

Prošla su u početku predviđena dva tjedna od zatvaranja škola i vrtića. Oni naravno i dalje ne rade. Čini se da mjere zaštite i pozivi građanima da „ostanu doma“ za sada daju rezultate. Epidemija je trenutno pod kontrolom, broj zaraženih ne raste eksponencijalno već se ustalio na manje od 100 dnevno. Zdravstveni sustav u stanju je pokriti sve potrebe. Posebno se to odnosi na teže oboljele od COVID-19 kojima je potrebna pomoć respiratora. Hrvatska ima 800 respiratora i s trenutnih 27 teže bolesnih još smo daleko od te brojke. No, upozoravaju iz Kriznog stožera, potrebna su još dva do tri tjedna discipline, opreza i provođenja mjera zaštite da epidemija ne uzme maha. Vidjet ćemo...

Kako se bolest COVID-19 širila svijetom

Svjetska zdravstvena organizacija 11. veljače 2020. novu bolest nazvala je koronavirusna bolest 2019, (eng. Coronavirus disease 2019), kratica COVID-19. Bolest uzrokuje novi koronavirus, prvotnog radnog naziva 2019-nCoV, a kasnije virus dobiva službeni naziv SARS-CoV-2.

Kineske vlasti 31. prosinca 2019. objavile su da je zabilježeno grupiranje oboljelih od upale pluća u gradu Wuhan, u provinciji Hubei. Oboljeli su razvili simptome povišene temperature, kašlja i otežanog disanja s pozitivnim nalazom na plućima, dokazanim radiološkom pretragom. Prvi slučajevi oboljelih zabilježeni su početkom prosinca, a epidemiološki su bili povezani s boravkom na gradskoj tržnici Huanan Seafood Wholesale Market, veleprodajnom tržnicom morskih i drugih živih životinja.

7. siječnja 2020. kineske su zdravstvene vlasti službeno priopćile otkriće novog koronavirusa povezanog sa slučajevima virusne upale pluća u Wuhanu. Radi suzbijanja i sprječavanja širenja epidemije, kineske su vlasti, uz zatvaranje spomenute tržnice poduzele niz mjera, uključujući uvođenje karantene u Wuhanu i drugim gradovima Kine, ograničavanje međunarodnog zračnog prijevoza, ali i onog unutar same Kine, kao i restrikciju drugih oblika javnog transporta te provođenje mjera masovne dezinfekcije javnih površina i prostora. Unatoč tome epidemija se brzo proširila i na druge kineske pokrajine, ali i izvan Kine, u Južnu Koreju, Japan, Tajland, Iran i Europu.

23. siječnja zabilježen prvi slučaj zaraze u Europi, u Francuskoj.

26. – 30. siječnja prvi zaraženi u Njemačkoj, Italiji, Španjolskoj, Ujedinjenom Kraljevstvu, Švedskoj, Finskoj i Rusiji.

Do kraja veljače virus se proširio na 70 zemalja svijeta te zbog brzine širenja i broja zaraženih izazvao kolaps zdravstvenog sustava u Italiji i Španjolskoj.

25. veljače stigao je i u Hrvatsku.

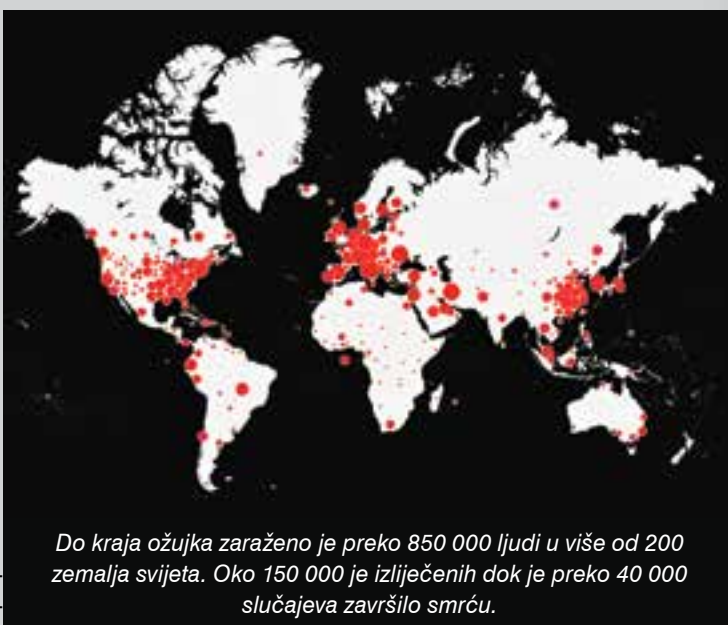
Krajem veljače epidemija je u Kini počela jenjavati.

11. ožujka 2020. Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je globalnu pandemiju zbog koronavirusa.

Do kraja ožujka zaraženo je preko 850 000 ljudi u više od 200 zemalja svijeta. Oko 150 000 je izliječenih dok je preko 40 000 slučajeva završilo smrću. Iako je broj smrtno stradalih još uvijek manji nego što je slučaj npr. sa stradalima od posljedica gripe i pušenja ili u prometnim nesrećama, novi koronavirus opasan je jer se brzo širi. Tajna je njegovog uspjeha u tome što ga osobe mogu prenositi i dok još niti ne znaju da su bolesne, desetak dana prije nego što uoče prve simptome slične gripi. S obzirom da je to novi virus, još uvijek nema cjepiva niti lijeka za ublažavanje simptoma.

Najviše je zaraženih trenutno u SAD-u, više od 150 000, zatim u Italiji i Španjolskoj koje bilježe najveći broj umrlih. Slijede Njemačka, Francuska i Iran koje su u tek nešto boljoj situaciji. U Europi je ukupno 400 000 zaraženih. I dok Kina s preko 80 000 zaraženih ima već 75 000 izliječenih te izlazi iz krize i bilježi minimalne brojke novooboljelih, Europu i SAD još čeka teška borba u nastojanjima da obuzdaju širenje virusa.

Izvori: Hrvatski zavod za javno zdravstvo;
<https://www.worldometers.info/coronavirus/>

Do kraja ožujka zaraženo je preko 850 000 ljudi u više od 200 zemalja svijeta. Oko 150 000 je izliječenih dok je preko 40 000 slučajeva završilo smrću.

Priredio: dr. Ivan Host

Kraj epidemije Covid-19 u Kini?

Kao odgovor na nepoznat virus, Kina je predložila koncept "četiri rana postupka": rano otkrivanje, rano prijavljivanje, ranu izolaciju i rano liječenje. Predložili su i liječenje po težini bolesti. Ovim se dragocjenim iskustvima sada služe sve zemlje svijeta.

Iz Kine su 29. ožujka stigle dobre vijesti: proglašen je kraj epidemije Covid-19. Službeno je objavljeno da je na teritoriju Kine potpuno zaustavljeno širenje epidemije. Prema posljednjim podacima u Kini je od početka pandemije zabilježeno 81.439 slučajeva infekcije SARS-CoV-2 virusom, 75.448 osobe su ozdravile.

OPASNOST OD DRUGOG VALA

Situacija u Kini, zemlji u kojoj je epidemija koronavirusa počela krajem 2019. godine, sada je pod kontrolom, ali borba protiv Covid-19 još traje. Velika većina novih zaraženih su uvezeni slučajevi, odnosno ljudi koji iz ostalih dijelova svijeta dolaze u Kinu, njeni državljani i stranci. Druge zemlje su još daleko od tog cilja.

Stopa izlječenja u Kini je trenutno preko 90%. Dakle u ovom je trenutku širenje epidemije u Kini uglavnom suzbijeno, s obzirom na činjenicu da većina provincija i gradova već nekoliko dana zaredom bilježi "nulti rast" domaćih slučajeva. Ali "nulti rast" ne predstavlja "nulti rizik". Do sada je u Kini potvrđeno više od 700 slučajeva uvezenih iz inozemstva. Ostaje rizik „drugog vala“ epidemije kao i pojedinačnih novo potvrđenih slučajeva i izbijanja epidemije u malom krugu. S obzirom na globalnu epidemiološku situaciju, prevencija uvezenih slučajeva i ponovnog domaćeg izbijanja je u središtu pažnje u ovoj fazi, tako da su zadaci prevencije i kontrole epidemije u Kini još uvijek opsežni.

STROGE, ALI I EFIKASNE MJERE

Suočavajući se s naglim izbijanjem epidemije, Kina je poduzela najopsežnije, najstrože i svestrane mjere prevencije i kontrole, te stekla učinkovita iskustva.

Prvo, pravovremeno je osposobljen „križni stožer“ za borbu protiv epidemije. Radi spašavanja ljudskih života, blokiran je grad

Wuhan s preko 10 milijuna stanovnika. Prestala je proizvodnja, te je tako Kina platila veliku ekonomsku cijenu kako bi suzbila širenje epidemije - jasno naglašavajući da su ljudski životi i zdravlje na prvom mjestu.

Drugo, cijeli se kineski narod ujedinio u prevenciji i kontroli epidemije i podržao Wuhan i druge gradove širom provincije Hubei. Više od 40 tisuća zdravstvenih radnika iz cijele Kine poslano je u pomoć ovoj provinciji. U roku od deset dana su izgrađene dvije bolnice. Svih 1,4 milijarde Kineza odazvalo se pozivu i izvršilo samoizolaciju kod kuće. Svjetska zdravstvena organizacija je u više navrata potvrdila da su snažne kineske mjere osigurale svijetu dragocjeno vrijeme za borbu protiv epidemije.

Uz to su Kinezi dok su se aktivno borili sa epidemijom u svojoj zemlji, uvijek bezrezervno dijelili svoja iskustva. Sve sa ciljem da se doprinese zaštiti zdravlja u svijetu.

SUOČAVANJE S NEPOZNATIM VIRUSOM

Suočavajući se s nepoznatim virusom, Kina je organizirala znanstvena istraživanja i za kratko vrijeme postigla pozitivan napredak. Za manje od tjedan dana identificiran je genetski kod virusa i izoliran je soj virusa.

Kao odgovor na nepoznat virus, Kina je predložila koncept "četiri rana postupka": rano otkrivanje, rano prijavljivanje, ranu izolaciju i rano liječenje. Predložili su i liječenje po težini bolesti. To znači da se pacijenti s težom kliničkom slikom smještaju u kliničke centre s boljim uvjetima. Pacijenti blage kliničke slike se na liječenje smještaju u mobilne bolnice, a ljudi koji su imali bliski kontakt ili su sumnjivi slučajevi vrše samoizolaciju kod kuće. Ovo su iskustva koje je Kina utvrdila kontinuiranim probama i znanstvenim istraživanjima. Sada se ovim iskustvima služe zdravstveni sustavi u svijetu, a kako vidimo s uspjehom i u Hrvatskoj.

ČUVAJTE JEDNI DRUGE

Mjere koje je poduzela Kina pokazuju kako se boriti s nevidljivim, ali još uvijek jakim neprijateljem koji iz dana u dan sije strah i širom naše zemlje. Da se broj zaraženih ne bi eksponencijalno povećavao pridržavajte se uputa i pravila kriznog stožera, ne ugrožavajte sebe niti druge. Zajedno možemo zaustaviti širenje koronavirusa. Sve što morate napraviti je ostati kod kuće.

Smatram da je virus zajednički neprijatelj. Kako bi se spasili životi, trenutno hitni zadatak svih zemalja nije stigmatiziranje epidemije ili prenošenje tjeskobe i straha već promptno djelovanje i borba protiv epidemije. Zato pozivam sve ljude da najprije budu odgovorni, da se maksimalno pridržavaju pravila i da ne izlaze iz svojih domova bez prijeke potrebe. Također, svima koji su skloni panici želim da sačuvaju zdrav razum, jer će im dodatni stres samo pogoršati imunitet, a snažan imunitet je jedino što nas može zaštititi. Čuvajte jedni druge, da bismo se uskoro mogli opet slobodno kretati i bez bojazni provoditi vrijeme u zajedništvu jedni s drugima.

VJEŽBE ZA VOKALNU TEHNIKU

Kao što smo već spomenuli u ranijim brojevima Zvona, intonacija je važna stavka vokalne pedagogije. Upravo uz pomoć vježbi učimo slušati sebe i jedni druge, kako bismo se mogli „uštimiti“. Vježbe držanja, disanja i intonacije trebale bi oduzeti od 7 do 10 minuta vremena svake probe zbora.

Piše: Andrejka Srdoč Geraci

VJEŽBE RAZGIBAVANJA

Prije samog upjevavanja i vježbi disanja korisno je napraviti nekoliko vježbi za razgibavanje vratne kralježnice i razgibavanja vrata.

VJEŽBE DISANJA

Vježbe disanja imaju za cilj osvijestiti i produžiti fazu disanja te aktivirati dijafragmu. Vježbe disanja dobro je kombinirati s vježbama za držanje.

PODIĆI MEKO NEPCE

Meko nepce ili velum, možemo vidjeti na stražnjem dijelu grla, a prepoznamo ga po resici ili uvuli koja visi s njega. Kad god je moguće, udišemo na nos, ali po potrebi možemo udisati i na usta. To je brz način kako u kratkom vremenu udahnuti veću količinu zraka. Dubokim disanjem automatski nam se meko nepce diže, grlo se širi i larinks spušta, to možemo lako osvijestiti zijevanjem, jer se to isto događa pri zijevanju.

VJEŽBICE "BRR"

Za opuštanje i aktivaciju usnica korisna je vježba u kojoj se izgovara slog „br“. Izgovaranja se „rolaju“ u govornoj lagi, na jednom tonu ili po tercama (durski kvintakord). U drugoj fazi, možemo pomicati glavu lijevo-desno, kao u znaku neodobravanja radi razgibavanja vrata. Zatim možemo napraviti kombinaciju, „rolati“ usne „brrrr“ i mašuci glavom. Također možemo se pri tome igrati glasom, melodijski imitirati ptice koje se s visoke grane spuštaju na tlo ili obrnuto.

VJEŽBE NA ARPEGGIMA

Arpeggio je niz povezanih intervala različite visine. Vježbe na arpeggima su korisne za razvijanje opsega glasa. Ove vježbe korisnije je izvoditi u bržim tempima jer kod početnika disanje nije svladano, ali bržim tempom izbjegnemo se grčevitosti koje mogu uslijediti. Bržim tempom izbjegli ćemo i bojazan od neuspjela visokog tona. I u ovim vježbama bitan je položaj larinksa i glasnica kao i količina daha i ponašanje rezonance.

LEGATO PJEVANJE

Legato tehnika jedan je od najvažnijih artikulacijskih elemenata glazbene umjetnosti općenito. Usavršavanje legato tehnike u vokalnoj pedagogiji jedan je od najvažnijih zadataka koji učenik treba svladati u procesu impostacije glasa. Izraz legato na talijanskom jeziku znači međusobno povezivanje tonova u određenoj glazbenoj frazi, također legato se odnosi na povezivanje tonova u određenoj vježbi ili vokalizaciji. Kod izvođenja legata zvuk glasa između pojedinih tonova treba biti neprekinut. Svako prekidanje, i ono najmanje, predstavlja ponovno započinjanje tona i ne može se

smatrati legato tehnikom. No valja biti oprezan prilikom izvođenja legata, jer glas se ne smije „vući“ preko prijelaznih tonova. Takvo pjevanje predstavlja neki drugi oblik artikulacije i prijeti opasnost od gubitka elastične napetosti instrumenata, te na taj način svaki sljedeći viši ton postaje prenizak. Kada se svlada legato tehnika, možemo reći da je zaštićena od svih grubih glasovnih ispadanja sigurna, te na taj način neće se narušiti pjevačka linija kao i mišićni sistem u organizmu.

OSLOBAĐANJE GRLA

Glas ponekad zvuči nazalno i stisnuto, a uzrok tome najčešće je jezik. To je mali mišić, ali bitan pri pjevanju upravo zbog njegova smještaja. Vježbe sa ja-ja ili a-a, mogu nam pomoći za dobivanje punijeg tona, čišću visoku impostaciju, sprječavaju potrebu „guranja“ glasa i naprezanja. Kod izvođenja ja-ja vježbi postoje dva pravila:

1. Jezik se treba „odmarati“ na vrhu donje usnice (tako da se cijeli jezik vidi)
2. Čeljust treba ostati mirna.

Zatim izvodimo vježbu: do kvinte i nazad (DO, RE, MI FA, SO, FA, MI, RE, DO). Pri izvođenju možemo si pomoći tako da stavimo prst na bradu, kako bismo izbjegli pomicanje čeljusti, jer to ograničava vokalnu slobodu. Čistim izvođenjem „ja“ postići ćemo to da jezik ide naprijed, čemu i težimo.

Ako vježbu izvodimo glasom „a“, izvodimo je tako da jednom otpjevamo staccato, kratko - kako bismo dobili na lakoći vokala, a drugi put legato. Pjevanje ne smije biti „teško“ i hukano, odnosno puno zraka. Pri izvođenju paziti na izjednačavanje laga, te da ne stišćemo grlo.

DESET PJEVAČKIH ZAPOVIJEDI PREMA S. PAŠĆAN (1940.):

1. Kada pjevaš, ne viči iz sve snage.
2. Pazi na lijep i pravilan izgovor. Ne izgovaraj samoglasnike „svjetlo“ i ne gutaj suglasnike.
3. Rastavlja jednu riječ od druge, ne spajaj riječi.
4. Ne rastavlja riječi na slogove, ne kidaj ih.
5. Ne vezuj tonove raznih visina zavijajući.
6. Ne ubrzavaj i ne usporavaj određeni tempo.
7. Pazi na dinamičke oznake.
8. Uzimaj dah na označenome mjestu, diši duboko.
9. Kada pjevaš, taktiraj.
10. Pjevaj u dobro provjetrenoj prostoriji stojeći uspravno.

U ovom tekstu služila sam se člankom Sare Mojzeš, Osnove vokalno-tehničke pogreške nastavnika i učenika u nastavi glazbene kulture, diplomski rad, Pula, 2016. god.

NOVA PRILIKA

Nadam se da ostaješ doma u tišini i vjeri iz koje se rađa zahvalnost koja prerasta u ljubav razlivenu i tako radosna dočeka Nedjelju!

Piše: Daria Ljevar

Svijet se promijenio, zrak se promijenio, život se okrenuo i teče u nekom novom smjeru, a ti i ja? Jesmo li ostali doma? Gdje je ostao Bog, je li On ostao ili je jedini pokretljiv i Pokretač svega dobrog, u ovom, mukom, tugom i strepnjom, natopljenom vremenu?

Nije lako jer nitko na ovo nije bio spreman i za svakoga su njegove svakodnevne brige bile najveće, ali odjednom, svi smo postali svjesni kako je došao kraj tome da sami sebi budemo dovoljni i drugima pomazemo kad nam se da i kad smo raspoloženi.

Ustali smo, nitko ne drijema, samo neki ne shvaćaju da je ovo Veliki petak i treba ostati u tišini Velike subote, ali Nedjelja dolazi! Drugačija od svih do sada, ali bliži se, jer tijekom vremena se zaustaviti ne može. Kad bi ovo shvatili svi koji ne ostaju doma, bilo bi lakše, ali "Tko ima uši neka čuje!" Shvatila sam, u samoizolaciji, da ljudi sami sebe uvlače u dvije skupine; oni koji Božju priliku primaju i iskorištavaju je za dobro sebe i svijeta kojim su okruženi, i oni koji primaju istu Božju priliku, ali je iskorištavaju isključivo za vlastito zadovoljstvo. Kakve ovo veze ima s Nedjeljom koja dolazi?

Isus je prvi iskoristio Božju priliku, za dobro svih nas, zakoračivši iz poznatog u nepoznato pomoću V-efekta Uskrsnuća! Molitva na koljenima u četvrtak navečer, rame, glava, ruke noge, bok, u petak, san u subotu, sve je moralo biti prije buđenja u nedjelju. On se probudio, ustao i ostavio prazan grob! Kako je nakon svega uspio, samo On zna, a mi vjerujemo! Ne predviđamo, ne smišljamo, ne pametujemo, nego vjerujemo, slušamo i čujemo! Neki proživljavaju svoj Petak i ne znaju kad će doći Subota, drugi su u strahu ne znajući hoće li Subota ikada proći, ali ja znam, Nedjelja stiže!

Svi, bez iznimke, imamo priliku biti Bogu bliže! Bogu koji je prošao sve kroz što mi prolazimo, izdržao, vjerovao i uskrsnuo!

OSNAŽIVANJE
DJELATNIKA HOSPICIJA

Tog 7. ožujka s hospicijskim osobljem, ocem nadbiskupom i vanjskim suradnicima, bijah na izletu u "hrvatskoj Toskani". Ne bijaše ni toplo, ni hladno, ni sivo ni vedro, bilo je, rekla bih, ožujski oštro; vjetar je prelijetao iznad nas i razvijao prve pupove u istarskoj kotlini i brdima koje smo promatrali s vrha Oprtlja.

Lijepi je to drevni gradić koji stoluje na 300 m nadmorske visine, u dobroj klimi i s ugodnim povjetarcem od kojeg sve dolazi i sve buja. I starim Rimljanima je odgovarala ovdašnja klima; danju bi boravili u toplicama u dolini, a noćili bi u Oprtlju. Oprtaljska zemlja je puna lapora, pogodna za masline, vinograde, čemprese.

Upravo drvoredi čempresa uz prometnice, ljekoviti češeri, vinogradi, uličice, trgovci, "mići krovci", galerije, restoranci... podsjećaju na najljepši dio Italije - Toskanu. Talijani ipak nemaju prekrasni kanjon zelene Mirne. Imaju doduše rijeku Arno koju je pjesnik Dragutin Tadijanović usporedio s potokom u rodnom Rastušju i čini se više čeznuo za slavonskim nego toskanskim vodama...

Nas je dočekao svećenik-mudrac; velečasni Ante Tonči Jukopila, 85-godišnjak koji je za svećenika zaređen tek u 38. godini života u Pazinu. Oprtaljsko-završki župnik postaje 1974. god. Župa broji 22 sakralna objekta, najviše u Porečko-pulskoj biskupiji, nakon Vodnjana i Rovinja. Ističe se crkva Blažene Djevice Marije iz 14. st. i župna crkva sv. Jurja mučenika na koju je župnik posebno ponosan jer ju je godinama obnavljao.

Fotografirali smo se na obnovljenom kamenom stubištu, divili se pročelju crkve, isprobali nove orgulje (svirao vlč. Ivan Milardović), sjedismo na hrastovim klupama u crkvi osluškujući nova zvona sa zvonika... Bilo je blizu podneva, i zvono kako reče Vladimir Vidrić "pozivaše" na ručak...

Svečana i melanholična zvona odzvanjahu uličicama i dolinom, lijepa zvona koja ne izazivaju nemir; živa su, vesela, "jukopilska". Vlč. Ante Jukopila je inače poznati travar; pravi izvrsnu travaricu koja je i piće i lijek. Receptura datira iz 1570. god., iz dubrovačke ljekarne Male braće. Jedinstvena travarica sadrži 25 vrsta trava i postala je jedan od brendova Oprtlja.

Velečasni je dobitnik Nagrade Općine Grožnjan, počasni građanin Oprtlja za promicanje ugleda Općine Oprtalj, za očuvanje i njegovanje kulturnog identiteta, tradicije i kulture. "Grapa del parroco", zlatnožuta ljekovita tekućina formula je vitalnosti i dugovječnosti župnika i dokaz da će se čovjek morati vratiti prirodi i Bogu.

Posjetili smo i Grožnjan - gradić starih kuća i građevina iz daleke prošlosti. Još uvijek postoji Rimska palača gdje su pronađeni komadi mozaika i rimske kovanice. U srcu gradića dominira katedrala iz 14. st. Danas Grožnjan njeguje umjetnost; u njemu se održavaju koncerti (jazz festival), otvorenja izložbi, likovne radionice. Uz kulturnu scenu, Grožnjan nudi i raznoliku gastronomsku ponudu. U jednoj takvoj trattoriji proveli smo sljedećih nekoliko sati.

U konobi "Tre volti", kušasmo istarske delicije, malvaziju koja nas je opustila i uvela u skladne razgovore; istinite, bogate smislom, dražesne. Uz "armonike triještine" završavalo je veselo osnaživanje djelatnika i suradnika sestre Daniele, ravnateljice riječkog Hospicija. Nadbiskup Ivan Devčić uputio je čestitku djelatnicama povodom 8. marta, naglasivši da su upravo žene u Hospiciju nositeljice rada i života u toj nadbiskupijskoj ustanovi. Podsjetio je da Hospicij ponosno nosi ime Marije Krucifikse Kozulić - još jedne žene i službenice Božje koja je velikodušno darovala svoj život za druge.

Jasna Buketa

Franjo Glavinić (1586.-1652.) VELIKAN HRVATSKE KULTURE

Piše: Zrinka Frković

Njegov rad na obnovi hrvatsko-glagoljskog misala trajao je oko četiri godine.

Trsatski gvardijan bio je deset godina.

Svetište Gospe Trsatske

Gospa Trsatska

U jednom od izbjegličkih valova, zbog pogoršanog položaja kršćana u Bosni, godine 1585. stiže obitelj Glavinić, plemićkog roda od Glamoča, u Istru, u Kanfanar. Ondje kao i ostali doseljenici dobivaju posjed. Još iste godine roditelj će se novi član obitelji – Ivan koji će kasnije primiti redovničko ime Franjo. Iz njegovih djela koja sadrže podosta autobiografskih podataka, saznajemo da je čitati i pisati naučio još u roditeljskoj kući, da je u četrnaestoj godini bio klerikom na Trsatu i da je franjevački habit opasao 1600. Gimnaziju pohađa u Ljubljani, Cremoni i Piacenzi, a teologiju u Bologni. U svoju franjevačku redodržavu Bosnu-Hrvatsku vraća se 1610.

Mladi obrazovani teolog (pored latinskog vlada talijanskim i njemačkim), prepoznat zbog svojih sposobnosti, izabran je iste godine na visoku dužnost za provincijala redodržave Bosne-Hrvatske. Papa Grgur XV. imenuje ga apostolskim propovjednikom. Uživa ugled i u društvenim relacijama svoga vremena (veze s Frankopanima, Zrinskima, kardinalom Borghesom i s carem Ferdinandom II.).

Tijekom 20-ih godina jako je zauzet projektom koji će mu na kraju donijeti mnogo razočaranja, radom na obnovi glagoljskog misala i brevijara i organizaciji glagoljskog tiska. Čak je ishodio od cara Ferdinanda dozvolu da otpremi 24 sanduka glagoljskih i ćirilskih slova iz Graza u Rijeku. Valja spomenuti i zamolbu riječke komunalne uprave 1624. Glaviniću da svakog petka u glavnoj riječkoj crkvi drži propovijed na narodnom (ilirskom) jeziku.

Rad na obnovi hrvatsko-glagoljskog misala trajao je oko četiri godine. Velikim trudom obnovio je cijeli misal. Protivnici rješenja u rimskoj Propagandi uspjeli su omesti njegov naum. Tiskanje je prebačeno iz Rijeke u Rim, gdje su tiskana rusificirana izdanja glagoljskih knjiga. Glaviniću je pak netaktički preporučeno da ostane u Rijeci.

Odmor od napornog rada na misalu i smirenje Glavinić nalazi u samostanu sv. Leonarda blizu Samobora. Tu su nastale i njegove prve dvije knjige na hrvatskom, Četiri posljednja človiaka i Cvit svetih.

Vjerojatno je osobno doživio požar na Trsatu 1629. koji je poharao stari samostan i uništio bogatu samostansku knjižnicu s arhivom. Uporan i energičan učinit će mnogo za obnovu samostana i proširenje crkve. Od 1639. do 1642. gvardijan je samostana Sveta Gora kod Gorice.

Sljedećih deset godina do smrti 6. prosinca 1652. bio je trsatskim gvardijanom i predan uređenju samostana. Zbog urođene skromnosti odbio je dužnost senjsko-modruškog biskupa na koju ga je imenovao car Ferdinand III. Glavinićev životni put bilo je trajno i potpuno predanje čitava sebe svome radu i hrvatskome narodu.

Biskup Križić
na Blagovijest
predvodio misu u
gospićkoj katedrali

Veliki Božji darovi popraćeni su trpljenjem

Pouzdanje u Boga ne oslobađa potpuno straha i patnje, ali uvijek daje osobi sigurnost u patnji te mogućnost da se patnja pretvori u blagoslov.

Na svetkovinu Navještenja BDM, zaštitnice gospićke katedrale i župe, misu bez naroda predvodio je gospićko-senjski biskup mons. Zdenko Križić. Misno slavlje vjernici su mogli pratiti putem izravnog prijenosa na facebook stranici Gospićko-senjske biskupije. Na početku mise biskup je rekao kako prije mjesec dana nije mogao niti zamisliti da ćemo Blagovijest proslaviti na ovaj način. „Danas je u našoj katedrali trebalo biti puno ljudi i nekoliko biskupa, a euharistiju je trebao predvoditi zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić. Danas smo trebali proslaviti i 20 godina od uspostave naše Biskupije. No, Bog je dopustio da bude drugačije. Ovo zlo koje je snašlo ne samo naš narod i našu Domovinu nego i cijeli svijet, vidimo koliko uvjetuje naš život u svemu. Ali to zlo nije razlog da ne možemo slaviti Boga, naprotiv, ono nas poziva da se Bogu još posebnije obraćamo, da ga još više molimo, da častimo Isusovu i našu Majku koja je zdravlje bolesnih, moleći ih da skrate dane ovoga zla koje sve više prijeti“.

U propovijedi je biskup istaknuo kako može izgledati čudno i zbunjujuće da su svi veliki Božji darovi ljudima popraćeni s ne malim trpljenjem, pa tako i najveći od svih darova: utjelovljenje sina Božjeg. „Bog naviješta Djevici Mariji taj veliki događaj pozivajući je na radost, jer je ovaj događaj najradosnija vijest koju je čovječanstvo ikada prije primilo.“ Ipak, i Marija i Josip zbog toga su prolazili teške trenutke zbunjenosti i trpljenja. „Tek kasnije se Bog javlja Josipu govoreći: ‘Josipe, sine Davidov, nemoj se bojati kući dovesti ženu svoju Mariju, jer je ono, što je ona začela, od Duha Svetoga.’ Napokon mogu odahnuti, problem je riješen. No, tu nije kraj patnjama. Nadolazit će nove i nove. Tako sve do Kalvarije i groba. Tek će Isusovo uskrsnuće učiniti kraj svim patnjama. U životu nakon uskrsnuća „više neće biti ni tuge, ni jauka, ni boli“ (Otk 21,4).“

Biskup je vjernike povezane putem videolinka upitao: Zašto u životu mora biti tako? „Ne znamo odgovor na to pitanje. Ali znamo sigurno da patnja mora imati veliku ulogu i značenje za čovjekov svekoliki, a napose duhovni život. Da nije tako zar bi je Bog davao svome Sinu i osobama koje su mu najvjernije? Patnja je objava važnih životnih misterija do kojih ne bismo nikada došli bez iskustva patnje. Čovjek bez patnje ostaje osiromašen božanskim otajstvima. I Marija je mnoge stvarnosti života razumjela baš kroz patnju. Nosila ju je s ljubavlju i strpljivošću. O njoj je razmišljala u svom srcu i tako otkrivala njezine tajne i tajne svog vlastitog poziva i poslanja. Drugog puta u ovom životu nema.

U našem životu nisu toliko problem patnje koliko pomanjkanje vjere i pouzdanja u Boga. ‘Sve je moguće onomu koji vjeruje’ (Mk 9,23), rekao je Isus jednom malovjerniku pri istjerivanju zloduha. Toliko će puta svojim učenicima spočitati baš tu malovjernost koja je izazivala najrazličitije strahove i sumnje. Pouzdanje u Boga ne oslobađa potpuno straha i patnje, ali uvijek daje osobi sigurnost u patnji te mogućnost da se patnja pretvori u blagoslov.

Marija nam poručuje da vjerujemo Bogu, da imamo pouzdanje u njega bez obzira kakve okolnosti bile, jer vjera proizvodi čuda i ništa joj nije nemoguće. Neka u ovoj teškoj situaciji u kojoj se nalazimo ne oslabi vjera u našem narodu, ne oslabi pouzdanje u Boga, jer on ima rješenje za sve, pa i za ovo zlo koje nas danas opterećuje.“

Na kraju mise biskup Križić izmolio je molitvu koju je preporučio papa Franjo uz današnju molitvu Očenaša koju su vjernici diljem svijeta molili u podne.

s. Robertina Medven

KRIŽNI PUT NA OGULINSKOJ KALVARIJU

U nedjelju 15. ožujka na Treću korizmenu nedjelju u Ogulinu je na ogulinskoj Kalvariji održana pobožnost križnog puta, što je stalna praksa tijekom Korizme. Križni put na brdu Kopaniku podignut prije 5 godina kao i veliki križ na završnoj postaji postali su zaštitni znak Ogulina ne samo među vjernicima nego i svim posjetiteljima Ogulina koji posjećuju mjesto s kojeg se pruža predivan pogled na Ogulin i Ogulinsko polje. Inače, križni put se u korizmenom vremenu a posebno na Cvjetnicu provodi kontinuirano od 1999. godine.

Križni put je predvodio župni vikar vlč. Josip Tomljanović a u njemu je sudjelovalo blizu stotinjak vjernika iz triju župa Ogulinskog dekanata, Uzvišenja Sv. Križa, Bl. A. Stepinca i Sv. Jurja iz Zagorja Ogulinskog. Pomoć oko organizacije pružili su članovi DPD-a Sv. Antun iz Žegar Podvrha. Molili su križni put fra Vice Blekića koji je tiskan 2015. godine. Postaje su molile župljanke dok su križ nosili muševi. Vlč. Tomljanović je u završnoj riječi poručio da je održavanje ovog križnog puta u posebnim okolnostima naš doprinos učvršćenju osobne vjere.

Zvonko Ranogajec

Simpozij
Teologije u
Rijeci

Vjera u službi humanizacije kulture

Tema simpozija odabrana u kontekstu proglašenja Rijeke kao Europske prijestolnice kulture u 2020. godini iako službeni program EPK marginalizira vjerske sadržaje i povijesni doprinos kulturnoj baštini.

Vjera u službi humanizacije kulture bila je tema simpozija održanog 12. ožujka na riječkoj Teologiji na kojemu je o odnosu vjere i kulture govorilo 12 profesora iz Hrvatske, Slovenije, BiH i Poljske. Simpozij je održan u organizaciji Teologije u Rijeci i Katedre socijalnog nauka Crkve Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U ime Teologije u Rijeci okupljene je pozdravio dr. Saša Horvat te istaknuo kako je tema simpozija odabrana u kontekstu proglašenja Rijeke kao Europske prijestolnice kulture u 2020. godini. „Sveprožimajući odnos vjere i kulture bitno je obilježio dinamizam razvoja grada Rijeke. Predavanja i rasprave koje ćete danas čuti zasigurno će istaknuti istinske vrijednosti koje vjera nadahnjuje i ostvaruje unutar pojedine kulture te na taj način doprinosi razvoju pojedinca i društva.“

Riječki nadbiskup dr. Ivan Devčić također se obratio okupljenima dodavši kako su promišljanja s ovog simpozija doprinos Rijeci kao Europskoj prijestolnici kulture iako su u službenom programu EPK vjerski sadržaji i crkvena baština marginalizirani. „Želimo Crkvu i vjeru uprisutniti u ovome gradu i u kulturi koja zanemaruje vjersku baštinu. Ovaj simpozij je jedan od načina na koji riječka Crkva želi dati svoj doprinos proslavi EPK u Rijeci“, rekao je nadbiskup.

Prvo je predavanje održao prof. dr. sc. Tonči Matulić sa zagrebačkog KBF-a govoreći o vjeri pred izazovima inkulturacije. Istaknuo je kako su vjera i kultura neodvojive iako se ne poistovjećuju. Vjera nije apstraktna, jer Božja riječ je kroz povijest sazrijevala u različitim kulturama. „Danas se vjera susreće s kulturom moderne koja još nije potpuno ateistička, ali je prema Bogu ravnodušna“, rekao je dr. Matulić podsjetivši da je i u takvom okruženju potrebno vjeru prenositi i evangelizirati.

Doc. dr. sc. Hrvoje Kalem s KBF-a u Sarajevu govorio je o antropološkim temeljima kulture kod Ivana Pavla II. istaknuvši kako sveti Papa tvrdi da nije moguće govoriti o kulturi bez Boga. „Njegova integralna personalistička antropologija ističe kako je humanizam bez Boga nehuman jer dokida bitnu dimenziju čovjeka.“

Doc. dr. sc. Mari Jože Osredkars s Teološkog sveučilišta u Ljubljani u svom se predavanju nadovezao na povezanost vjere i kulture dodavši kako nije moguće niti o Bogu govoriti bez kulture. „Objava, pa tako i Sveto pismo, uvijek se događa i razumije unutar kulture u kojoj je nastala.“

Dijalog u različitosti vjere i suvremene medijske kulture bila je tema izlaganja izv. prof. dr. sc. Jerka Valkovića s Teologije u Ri-

jeci. Izv. prof. dr. sc. Nikola Vranješ s Teologije u Rijeci govorio je o dijalogu vjere i suvremene kulture te nužnosti osuvremenjivanja modela pastoralne kulture. „Kultura je promjenjiva stvarnost pa je nužno mijenjati načine dijaloga vjere i kulture. Potrebno je napraviti selekciju i prihvatiti pozitivne elemente suvremene kulture. Mi se nažalost, još uvijek više osvrćemo na ono što je negativno u njoj“, rekao je dr. Vranješ.

O ulozi empatije u interkulturalnoj komunikaciji govorila je izv. prof. dr. sc. Jasna Čurković-Nimac s Hrvatskog katoličkog sveučilišta, a dr. sc. Tomislav Zečević s Teologije u Rijeci analizirao je poslanicu Efežanima kao primjer inkulturacije evanđelja u grčko-rimsku kulturu.

O značaju redovnika, posebno benediktinaca za razvoj pismenosti i kulture na području Riječke metropolije govorio je izv. prof. dr. sc. Marko Medved s Teologije u Rijeci, a doc. dr. sc. Mirjana Pinezić predstavila je Edith Stein i njezin odgoj za kulturu zajedništva u istini. Prof. dr. sc. Veronika Nela Gašpar, predstojnica Teologije u pisanom je izlaganju analizirala odnos kršćanstva i kulture kroz povijest, od suprotstavljanja u prvim stoljećima, zatim koegzistencije pa pokršćavanja i na kraju svojevrstne identifikacije u srednjem vijeku, do postupnog odvajanja, otuđenja i konačnog loma u suvremenom sekulariziranom svijetu.

Iako nije mogao doći, svoje je predavanje poslao i prof. dr. sc. Piotr Roszak sa Sveučilišta Nikole Kopernika u Poljskom Toruni, a njegova su iskustva suradnje Crkve sa civilnim vlastima bila dragocjeni doprinos simpoziju s obzirom da je bio član Programskog vijeća grada Toruna – Europske prijestolnice kulture u 2016. godini.

Daniyel Delonga

Filozofsko promišljanje odnosa religije i kulture iznio je doc. dr. sc. Saša Horvat s Teologije u Rijeci. Podsjetio je na kontekst simpozija koji o vjeri i kulturi govori uzimajući u obzir činjenicu da program Rijeke kao Europske prijestolnice kulture ignorira vjerske sadržaje i Crkvenu povijesnu baštinu. „Razlozi mogu biti različiti, od ideoloških do pukog neznanja, nemaštovitosti ili neorganiziranosti. No, s filozofske strane sama činjenica da govorimo o odsutnosti vjere u programu EPK, znači da je ona na taj način ipak prisutna.“ Filozofski analizirajući sadašnjost istaknuo je da bi se iz sadržaja tog programa moglo iščitati da on ne donosi dimenziju nade i nije otvoren prema budućnosti. „Iz toga možemo zaključiti da se Rijeka predstavlja kao grad koji je uronjen u nedavnu prošlost i nema snage okrenuti se prema budućnosti. Gradu koji teče nije baš jasno kuda teče“, rekao je dr. Horvat. Zaključio je kako su bez obzira na službeni program koji nudi Prijestolnica kulture, kultura i vjera duboko povezane, a tu povezanost i dalje trebaju svjedočiti vjernici.

Iz poznatih razloga, Misa posvete ulja i obnove svećeničkih obećanja u riječkoj katedrali sv. Vida 8. travnja na Veliku srijedu nije okupila u zajedništvu sve svećenike Riječke nadbiskupije. Nadbiskup Ivan Devčić ipak je, već prije nego što je donesena odluka o obustavi okupljanja vjernika na misnim slavlјima, napisao propovijed u kojoj se, kao i obično, obraća prvenstveno svećenicima, podsjećajući ih na njihovo poslanje i daje smjernice za djelovanje. Propovijed stoga prenosimo u cijelosti.

Katedrala,
Velika
srijeda,
Misa
posvete
ulja

Kako evangelizirati kulturu

Draga braćo svećenici, sestre redovnice i vjernici laici!

1. Kao svake godine na današnji dan, trebali smo se okupiti na misi posvete ulja i obnovu svećeničkih obećanja. Sav je Božji narod svećenički narod, s tom razlikom da su oni koji su samo kršteni postali dionicima krsnog, a oni koji su osim krštenja primili i sveti svećenički red participiraju osim u krsnom i u službeničkom ili ministerijalnom svećeništvu. To znači da smo u ovom svetom slavlju svi pozvani obnoviti obećanja koja smo Bogu dali na krštenju. A oni među nama koji su primili svećenički red, osim krsnih, dužni su također obnoviti obećanja što su ih Bogu i Crkvi dali prigodom svećeničkog ređenja. Ulazna antifona u ovo sveto slavlje uzeta je iz Knjige Otkrivenja i, kako smo čuli, glasi: „Isus Krist nas učini kraljevstvom, svećenicima Bogu i Ocu svojem: njemu slava i vlast u vjeka vjekova. Amen.“ (Otk 1, 6). Zavidnjen tolikim nebeskim darom, papa sv. Leon Veliki je u božićnoj homiliji 480. godine uskliknuo: „Kršćanine, sjetiti se svoga dostojanstva.“ Tim riječima pozvani smo i mi da svoje misli i osjećaje, štoviše, cijelo svoje biće, usmjerimo na Isusa koji je svome nebeskom Ocu bio poslušan do smrti na križu te je ušao u nebesku slavu zajedno sa svima koji ispovijedaju vjeru da je on doista Sin Božji Spasitelj. Spominjući se u ovom slavlju Isusove žrtve za nas, čime nam je otvorio vrata raja, želimo mu zahvaliti za toliku ljubav, koju nam je posebno očitovao darom svećeništva, po kojem nam trajno dariva plodove svoje muke, smrti i uskrsnuća, u skladu s njegovim riječima: „Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju“ (Iv 10, 10).

Ako se pitamo čemu dati prednost: evangelizaciji pojedinaca ili zajednice, bez obzira je li riječ o obiteljskoj ili društvenoj zajednici, moramo odgovoriti da se jednaka pozornost treba posvetiti jednom i drugom, jer u svemu, pa tako i stvarima vjere, pojedincima je potrebno vjerničko svjedočanstvo društvene i crkvene zajednice u kojoj žive i rade, a zajednici opet dosljedan vjernički život njezinih članova.

2. Nažalost, danas mnogi ne mare za život koji nam Isus obećava i dariva. To znači da ne mare ni za Isusa ni za Oca nebeskoga kojeg nam je on objavio, nego žive kao da ih nema, kao da uopće ne postoje. Tako se stvorila duboka provalja između kršćanske vjere i suvremene kulture, tj. suvremenog načina života. Zbog toga se pojavljuje problem kako u takvu kulturu usaditi kršćansku vjeru, odnosno kako tu i takvu kulturu evangelizirati. U tom se smislu govori o inkulturaciji, tj. o preobrazbi „izvornih kulturnih vrednota njihovom ugradnjom u kršćanstvo i o ucjepljenju kršćanstva u razne kulture“, kako čitamo u dokumentu „Promicati pastoral kulture“, što ga je izdalo Papinsko vijeće za kulturu, a na hrvatskom 1999. objavila Kršćanska sadašnjost. Drugim riječima, Crkva poziva vjernike na evangelizaciju kulture odnosno kultura. To je nešto novo u odnosu na tradicionalno poimanje evangelizacije, gdje se taj pojam primjenjivao isključivo na osobe. Ako imamo na umu da samo osoba može prihvatiti ili odbiti Božji poziv, takvo poimanje evangelizacije postaje razumljivo. Unatoč tome, Crkva danas s pravom govori i o evangelizaciji kulture, podrazumijevajući pritom pod kulturom razne mentalitete, kolektivna ponašanja i načine življenja. Naime, današnje je poimanje kulture puno šire nego nekadašnje jer se proteže ne samo na osobe nego i na ljudske zajednice i na njihova shvaćanja i ponašanja. U tom smislu danas ne govorimo samo o kulturnom čovjeku misleći pritom na nekoga tko je učen i odgojen nego i o narodnoj kulturi i o dijalogu među kulturama, kao i o drugim karakterističnim obilježjima, kao što su npr. ponašanje, tipični načini mišljenja, odnos prema ambijentu i sl. U tom smislu svaka se ljudska zajednica prepoznaje po svojoj kulturi.

Pitamo li se zbog čega se Crkva od svojih početaka do naših dana kontinuirano zanima za kulturu, stvara je i promiče, uočiti ćemo da je to poglavito radi evangelizacije.

3. Ta i takva kultura danas postaje prvorazredni predmet evangelizacije. To znači da se više ne smijemo zadovoljiti samo evangelizacijom pojedinaca, nego moramo težiti za tim da evanđeljem prožmemo kolektive i kulturu koja im je vlastita. U tom smislu papa Pavao VI. u apostolskom nagovoru *Evangeliu nuntiandi* ističe: „Sve što je ljudsko mora doživjeti preobrazbu! Crkvi naime nije samo do toga stalo da se Evanđelje propovijeda na sve prostranijim područjima svijeta ili sve većem broju novih populacija već također mora težiti da snagom Evanđelja tako reći isprerne mjerila ljudskog prosuđivanja, ustaljene vrednote, interese, misaona kretanja, ishodišna nadahnuća i životne obrasce koji su unutar ljudskog roda u suprotnosti s Božjom Riječi i njegovim naukom spasenja“ (*Evangeliu nuntiandi*, br. 19). Komentirajući te riječi Pavla VI., poznati isusovački profesor Herve Carrier je napisao: „Evanđelje se dakle obraća kako individualnoj tako i kolektivnoj savjesti, nastojeći preporučiti kako kulturu osoba tako i kulturu ljudskih zajednica, tj. tipični mentalitet određenog ambijenta“ (H. Carrier, *Dizionario della cultura*, Vatikan 1997., str. 177).

4. Budući da se nalazimo u godini kada Rijeka, u kojoj je sjedište naše nadbiskupije i metropolije, raznim programima svečano obilježava nominaciju za „europsku prijestolnicu kulture“, pozvani smo kako mi svećenici tako i vi kršćanski laici tu činjenicu shvatiti kao Božji poticaj da se, u svjetlu evanđelja i uputa suvremenih papa, intenzivnije potrudimo oko toga da se u duhu evanđelja preporodi kultura ovoga grada i njegovih stanovnika. Na to nas obvezuje ne samo to što Rijeka slavi nominaciju za europsku prijestolnicu kulture 2020., u što bismo se i mi kao građani i vjernici trebali također aktivnije uključiti, posebno motivirani činjenicom da evanđelje samo po sebi stvara i promovira kulturu. Na to je sv. Ivan Pavao II. 1980. posebno upozorio u svom govoru pred UNESCO, kad je istaknuo „temeljnu povezanost Evanđelja, ili poruke Krista i Crkve, s čovjekom u samoj njegovoj čovječnosti“, naglasivši još „da je ta povezanost u stvari kreator kulture u samom njezinu temelju“ i da cijela povijest kršćanstva ilustrira „civilizatorsku snagu evanđelja“ (cit. Prema H. Carrier, *Dizionario della cultura*, nav. dj., 177). Doista, sv. Ivan Pavao II. s pravom ističe kako je Crkva tijekom cijele svoje povijesti blagotvorno utjecala na kulturu tako što je navještajem evanđelja prosvjetljavala, čistila i uzdizala ljudski duh. Neizbrisive trgove takvog djelovanja Crkve imamo i u našem gradu. A to da je Rijeka ove godine europska prijestolnica kulture, izvrsna je prilika da osobno bolje upoznamo te svijetle tragove svoje vjere u njoj i u cijelom ovom kraju, a zatim da pomognemo i drugima upoznati i tako više cijeniti tu dragocjenu duhovnu i materijalnu kulturnu baštinu, kao i kultivirajuću i preobražavajuću snagu Kristova evanđelja.

5. Očito je također da je čovjek, ako ne u višoj, a ono barem u istoj mjeri obilježen kulturom i prirodom. Otud za nas proizlazi važnost evangelizacije kulture, što su veoma dobro shvatili i u tom smislu djelovali veliki kršćanski umovi poput Augustina, Origena, Tome Akvinskog te umjetnici poput Fra Angelica, Leonarda da Vinci, Michelangela, Raffaella, a uz njih i mnogi glazbenici, literati i znanstvenici. Polaganim širenjem evanđelja čitava je zapadna kultura postupno impregnirana kršćanskim vrijednostima, što je papu Leona XIII. potaknulo da izjavi: „Postojala je epoha u kojoj je filozofija vladala državama i, u to vrijeme, snaga i utjecaj kršćanskog duha proželi su zakone, institucije i običaje naroda i državnih organizacija“ (u: *Immortale Dei*, 1. stud. 1885, br. 9). A već spomenuti prof. Carrier s tim u svezi dodaje: „Širenje Evanđelja po cijelom rimskom Imperiju donijelo je novu pedagogiju inteligencije i savjesti.“

6. Danas to više nije tako. Naprotiv, danas se pokušava na sve načine što više ograničiti utjecaj kršćanskog duha i vrijednosti na suvremeno zakonodavstvo, običaje i institucije, tj. na kulturu. U tome se ide tako daleko da se, slijedom načela o odvojenosti Crkve i države, pokušava svaki utjecaj Crkve na društvenom području ne samo smanjiti nego čak posve spriječiti. To je povod za pitanje što će biti s kulturalnim vrijednostima koje su dosada davale stabilnost običajima, institucijama i tradicionalnim ponašanjima. To je razlog zbog kojeg se danas mnogi pojedinci i skupine u svim narodima i kulturama strahuju za vlastiti kulturalni identitet, jer osjećaju da je on ugrožen i da zbog toga trebaju na neki način preuzeti u svoje ruke vlastitu budućnost.

7. Ako se, draga braćo i sestre, pitamo zbog čega se Crkva od svojih početaka do naših dana kontinuirano zanima za kulturu, stvara je i promiče, uočiti ćemo da je to poglavito radi evangelizacije. Evangelizacija je bila i ostala razlog zašto se Crkva stalno na ovaj ili onaj način bavi kulturom. Radi toga je u Srednjem vijeku, nakon skromnih škola na početku u kojima se proučavalo Sveto pismo, počela osnivati prve fakultete za studij teologije i tada poznatih znanosti, a zatim i sveučilišta koja su duboko obilježila čitavu Europu i zemlje koje su bile s njom u doticaju. U tom ozračju nastala je humanistička kultura koja je u isto vrijeme imala teološka, literarna i znanstvena obilježja. Na tim temeljima stasala je i intelektualna elita koja se zauzela za izgradnju Europe i njezine civilizacije. Takvo kulturno ozračje bilo je pogodno tlo ne samo za formalno prihvaćanje evanđelja nego i za život po njemu. Naime, kultura prožeta evanđeljem bila je čvrsto uporište i podrška svima koji su prihvatili kršćanstvo. Bez takvog oslonca pojedinci se teško mogu nositi s protuevanđeoskim i protukršćanskim izazovima. Iz istih pobuda Crkva se i danas trudi kulturu u kojoj živi nadahnuti duhom evanđelja. Naime, kao što djeca i mladi teško mogu prihvatiti kršćansku vjeru na način da po njoj žive, ako za to nemaju podrške u živoj vjeri svojih roditelja i drugih članova obitelji, tako ni kršćanin, u kulturi i u društvenom ozračju koje je ravnodušno ili čak neprijateljski raspoloženo prema Crkvi i kršćanskom svjetonazoru, ne može bez velike duhovne borbe ustrajati u vjernosti Kristu i Crkvi.

8. Promatramo li u tom svjetlu današnje stanje Crkve, posebno krizu vjere mnogih njezinih članova, postaje nam jasno da se istovremeno s evangelizacijom pojedinaca, bilo da su djeca, mladi ili odrasli ljudi, mora evangelizirati i sredina u kojoj oni žive i rade. Naime, bez vjerničkog ozračja u obitelji, ne može se uspješno odgojiti djecu u vjeri. Isto tako u sekularnoj kulturi, kojoj su posve strane evanđeoske vrijednosti, pojedinci, pa i cijele zajednice vjernika, lako gube vjeru i prilagođuju se okolini u kojoj žive. U tom smislu, ako se pitamo čemu dati prednost: evangelizaciji pojedinaca ili zajednice, bez obzira je li riječ o obiteljskoj ili društvenoj zajednici, moramo odgovoriti da se jednaku pozornost treba posvetiti jednom i drugom, jer u svemu, pa tako i stvarima vjere, pojedincima je potrebno vjerničko svjedočanstvo društvene i crkvene zajednice u kojoj žive i rade, a zajednici opet dosljedan vjernički život njezinih članova. Koliko je pojedincu potrebna podrška zajednice, toliko je zajednici potrebna pomoć pojedinaca. U tom smislu možemo reći da nema evangelizacije pojedinaca bez evangelizacije društva, niti evangelizacije društva bez evangeliziranih pojedinaca. Drugim riječima, za uspješnu evangelizaciju potrebno je jedno i drugo, tj. evangelizirati i pojedinca i društvo istovremeno, a to znači i kulturu koja je zajednička jednoj i drugoj strani. Neka nam Gospodin svojim Svetim Duhom pomogne da uspješno izvršimo tu dvostruku zadaću. Amen!

Hodočašće
vjernika Riječke
nadbiskupije u
Svetu Zemlju

SVETA ZEMLJA JE PETO EVANĐELJE

Pripremila: Helena Anušić

Koraćati stopama Isusa Krista, ne samo molitveno nego i tjelesno, za svakog je vjernika milosno iskustvo. Oko 150 hodočasnika Riječke nadbiskupije sudjelovalo je na Nadbiskupijskom hodočašću u Svetu Zemlju koje je od 4. do 8. ožujka organizirala Riječka nadbiskupija u suradnji s Kršćanskim centrom Svete Zemlje. Hodočašće je održano u povodu 20. obljetnice Riječke nadbiskupije i biskupskog posvećenja mons. dr. Ivana Devčića.

„Na inicijativu riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića prije šesnaest godina započeto je organiziranje godišnjih Nadbiskupijskih hodočašća vjernika Riječke nadbiskupije i prema njegovoj želji Sveta Zemlja je odabrana za hodočašće u godini jubileja koji se ove godine slave u Riječkoj nadbiskupiji“, rekao je u ime organizatora biskupski vikar za pastoral Riječke nadbiskupije i rektor katedrale sv. Vida u Rijeci mons. dr. Matija Matičić. „Ovo je primjer lijepog zajedništva, ali ovo su i ‘duhovne vježbe na kotačima’. Sveta Zemlja je ‘peto evanđelje’ i za vjernike uvijek izvor radosti i novog ohrabrenja. Također, ona je poticaj za bolje razumijevanje Svetog pisma, svetih mjesta, ali i jedni drugih kako bismo postali još bolji ljudi i kršćani.“

Hodočasnici su u duhovnoj domovini kršćana posjetili sva važnija mjesta u kojima je Isus djelovao i objavio Božansku poruku spasenja poput: Jeruzalema, Galileje, Kafarnauma, kao i mjesto rođenja Betlehem, dom Svete Obitelji Nazaret, mjesto Isusovog krštenja na rijeci Jordan te mnoga druga za kršćane važna sveta mjesta. Svaka stopa ove svete zemlje pozivala je na molitvu, a oso-

bito Jeruzalem i njegova Via Dolorosa, put boli kojim je naš Spasitelj nosio križ od Pilatovog dvora do Golgote (Kalvarija), brdu Isusove smrti na kojemu se danas nalazi bazilika Svetoga groba i Kristov grob.

Promišljajući o Isusovoj Muci koju je podnio za nas i naše spasenje, hodočasnici su u tišini i molitvi nosili i svoje križeve tim istim putem kojim je naš Spasitelj pao pod križem, susreo svoju svetu Majku i tješio jeruzalemske žene. U uskim uličicama Via Dolorose Isusu je Veronika pružila rubac kako bi obrisala njegovo okrvavljeno lice, a Šimun Cirenac pomogao nositi križ. U bazilici Svetog groba hodočasnici su imali milost sudjelovati u molitvi i procesiji koju su predvodili franjevci na službi u Jeruzalemu, a koja ih je vodila do mjesta na kojemu se nalazila Golgota. Dostojanstveno i sa srcem punog ponizne molitve molilo se na Kristovom grobu, mjestu koje svakog vjernika baca na koljena.

Prije slavnog užasašća i muke koju je naš Spasitelj za nas prošao, Isus je molio u Getsemanskom vrtu Oca riječima: „Oče moj. Ako je moguće, neka me mimoide ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti.“ U Getsemanskom vrtu nalazi se bazilika Agonije koja je sagrađena pomoću priloga vjernika cijelog svijeta, a na zemlji koju je kupila hrvatska obitelj Branković iz Sarajeva. Tu je Isus proveo svoje posljednje trenutke u molitvi prije nego ga je Juda Iškariotski poljupcem izdao, a iz tog svetog vrta hodočasnici su svojim domovima ponijeli maslinovu grančicu kao jedan od trajnih spomena na boravak u duhovnoj Domovini.

MARICA DRAGIN

Uz Božju pomoć imala sam priliku dva puta s Riječkom nadbiskupijom hodočastiti u Svetu Zemlju. Prvi puta prije 6 godina kada smo posjetili i Hašemitsku Kraljevinu Jordan i sada na 14. hodočašću Riječke nadbiskupije. Biti na mjestima na kojima je rođen, živio, naučavao i umro naš Spasitelj Isus Krist je posebna Božja milost. Kao da ne vjerujete da je stvarno tu živio naš Spasitelj i da ste sad vi tu. Doživjeti baziliku rođenja, Kristov grob, baziliku Navještenja Marijina, Maslinsku goru, Kafarnaum i sva ostala sveta mjesta, nestvarno... Već nakon prvog posjeta Svetoj Zemlji slušanje Božje riječi bilo je nekako drugačije. Sva mjesta koja se spominju i o kojima sam samo slušala, sada su „stvarna“. Hodati putevima kojima je Isus hodao - jednostavno je neopisivo. Ovogodišnje hodočašće je održano u prvom korizmenom tjednu, tako da smo izgleda morali proći i jedan oblik kušnje i pokore u obliku straha od moguće zaraze koronavirusom. Uslijed straha od zaraze i mogućeg problema oko povratka, naš posjet smo morali završiti dva dana ranije. Eto, još jedan razlog za ponovni posjet Svetoj Zemlji.

Uz Božju pomoć, angažman našeg veleposlanstva u Izraelu i naravno veliku sposobnost naših organizatora, sretno smo se vratili. Iako ranije, ali sretni i obogaćeni. Sigurna sam da se nitko iz Svete Zemlje ne vraća isti. Hodočasnici su pokazali da imaju veliko povjerenje u naše organizatore i sigurna sam da ćemo im se mnogi opet pridružiti na nekom novom hodočašću. Posebna milost je bila i upoznati nove drage ljude. Sretna sam što sam ih sve upoznala i zahvaljujem što su svi ti dragi ljudi obogatili moju dušu.

Zahvaljujući izvanrednim diplomatskim odnosima Republike Hrvatske i Izraela, kao i diplomatskim vještinama i zauzimanjem mons. dr. Matije Matičića koji je u kriznim trenucima samoinicijativno kontaktirao hrvatsku veleposlanicu u Izraelu, gđu. Veselu Mrđen Korać, te kontaktima s hrvatskim, palestinskim i izraelskim vlastima, hrvatski hodočasnici sretno su se i bez poteškoća vratili svojim kućama. Također, tijekom hodočašća slijedili su sigurnosne upute izrečene zbog koronavirusa i zahvaljujući istima boravili u sigurnim zonama bez opasnosti od zaraze. Ovim putem za sav trud i iznimnu pomoć Riječka nadbiskupija, riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić i hodočasnici zahvaljuju veleposlanici Mrđen Korać na pomoći, kao i svima koji su hodočasnicima Riječke nadbiskupije hodočašće u Svetoj Zemlji omogućili sigurnim i milosnim.

Svakoga dana slavljena je misa koju su predvodili duhovni voditelji hodočašća: mons. dr. Matija Matičić, vlč. dr. Nikola Vranješ, vlč. Matija Rašpica, vlč. Ivan Marković, fra Ivan Dominik Ilić i fra Božo Lujić. Uz njih i licencirane vodiče, s hodočasnicima je bila i s. Mirjam Radošević kojoj su hodočasnici na Brdu blaženstava nakon mise čestitali rođendan i uručili prigodan dar. S obzirom na izvanredne okolnosti vezane uz pandemiju koronavirusa koja je tih dana počela zahvaćati Hrvatsku, a prijetila je opasnost da bi se, zbog velikog broja hodočasnika zaraza mogla pojaviti i u Svetoj Zemlji, hodočasnici iz preventivnih razloga nisu mogli posjetiti neka mjesta, među njima i Kanu Galilejsku u kojoj mnogi bračni parovi tradicionalno obnove svoje bračne zavjete. No, to su neki učinili na rijeci Jordan gdje je bračnim parovima blagoslov podijelio vlč. doc. dr. sc. Nikola Vranješ.

Svaki centimetar Svete Zemlje vjernika dira u srce. Zemlja u kojoj su se dogodili za povijest presudni trenutci spasenja ljudskoga roda danas je teritorij u kojemu je suživot različitih religijskih denominacija imperativ za život u zajedništvu. Hrvatski narod oduvijek je bio povezan sa Svetom Zemljom kojom su prošli toliki pravednici našega naroda, a ovim hodočašćem dana je podrška kršćanima koji tamo žive.

Hodočastiti u Svetu Zemlju znači otići tamo gdje je sve počelo i gdje se sve dogodilo. Gdje je čovjek pogriješio, ali i gdje se ostvarilo oproštenje grijeha i obećanje spasenja po Isusu Kristu. Tamo se dogodila najveća tragedija čovječanstva jer je ubijen Bog, ali i najveća pobjeda - Krist je uskrsnuo i vratio čovjeka Bogu. Tamo smo u vjeri rođeni.

S. MIRIAM RADOŠEVIĆ S HODOČASNICIMA PROSLAVILA ROĐENDAN

S. Mirjam Radošević 7. je ožujka s hodočasnicima Riječke nadbiskupije u Nazaretu proslavila 77. rođendan. Ugodno iznenađenje pripremili su joj hodočasnici u prijedpodnevnim satima na Brdu blaženstava. Nakon misnog slavlja čestitali su rođendan, koji je 8. ožujka, i uručili prigodan dar.

S. Mirjam članica je Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog. Preko 20 godina boravila je u misijama u mnogim zemljama Južne Amerike i tamo djeci i ljudima bila istinska majka. Bila je provincijalna glavarica, na mnogim župama katehistica, a trenutno je na službi u župi sv. Terezije od Djeteta Isusa na Gornjoj Vežici i u katedrali sv. Vida u Rijeci.

Rektor riječke prvostolnice mons. dr. Matija Matičić, kojemu je s. Mirjam bila vjeroučiteljica u Gimnaziji u Ogulinu i u velikoj mjeri zaslužna za rektorov svećenički poziv i podršku u svećeništvu, u čestitci je napisao da je s. Mirjam Radošević duhovna majka mnogima i časna sestra koja živi svetačkim i svjedočkim životom. Vrijedna, zauzeta, tiha, a predana Bogu, Mariji i narodu.

S. Miriam želimo obilje zdravlja, snage, Božjeg blagoslova i sretan rođendan.

Kuća utočišta i dalje pomaže

Ovo vrijeme je dragocjeno jer učvršćuje zajedništvo nas u Depaulu, u Vinkovskoj obitelji, u pomaganju najsiromašnijima.

Unatoč izvanrednim okolnostima uzrokovanim pandemijom koronavirusa, Kuća utočišta u Rijeci i u ovim teškim vremenima uspijeva potrebitima osigurati sedamdesetak toplih obroka dnevno te još dva dodatna – za svakog korisnika u paketu hrane.

Predsjednica udruge "Depaul Hrvatska" dr. sc. s. Veronika Mila Polić, voditeljica Kuće utočišta poručuje da od mnoštva aktivnosti koje su se događale u Centru na dnevnoj bazi, zadržale su se temeljne. "U tome je svakako naša nazočnost: svi mi zaposlenici smo u Kući, svaki dan. Svi sudjelujemo u pripravi i dijeljenju obroka, jednog toplog i dva suha. Dnevno nam dolazi sedamdesetak osoba kojima je naš Centar životno važan." Među onima koji svakodnevno dolaze na njihova vrata su u velikom broju beskućnici za koje s razlogom smatramo da su najugroženiji u ovim novim okolnostima kad smo pozvani "biti doma". U Kući utočišta, osim što im se omogućava topli obrok, mogu obaviti osobnu higijenu i neke druge usluge koje su ključne u ovim trenucima.

"Do naših starijih korisnika dolazimo i osobno, nosimo im obroke svakoga dana, a također obidemo i centar grada, i tražimo 'one koji su najzapušteniji', kako je to Vinko Paulski govorio – one beskućnike koji do nas ne dolaze. U ovom novom razdoblju za Depaul Hrvatsku mi zaista puno učimo. Stječemo nova iskustva. Rastemo. Ovo vrijeme je dragocjeno jer učvršćuje zajedništvo

nas u Depaulu, u Vinkovskoj obitelji, u pomaganju najsiromašnijima. Otvara nas prema vinkovskoj domišljatosti i kreativnosti. Isto tako, usmjerava nas i prema čvršćoj povezanosti s našom lokalnom zajednicom. Bez umreženosti i dobre suradnje nije moguće djelotvorno pomagati onima na rubu društva, a to se osobito očituje u ovim zahtjevnim vremenima", poručuje dr. sc. s. Popić.

Na kraju je izrazila zahvalnost svima koji su do sada pružili nužnu ruku pomoći Kući utočišta kojoj su danas osobito potrebne donacije kako bi i u ovim teškim vremenima mogla skrbiti za potrebite. Ono što im je potrebno jest hrana koja se može pakirati u lunch pakete poput konzervi, oprema za pakiranje hrane (plastične ili aluminijske posude), novčane donacije i molitva. Također, dolaskom proljeća s. Popić poručuje kako se javlja povećana potreba za odjećom, osobito muškim čarapama te muškim i ženskim donjim rubljem. Oni koji su u mogućnosti pomoći mogu se javiti na broj telefona 051 672 933.

Sve nam zaista dobro dođe i na svemu smo vam od srca zahvalni, poručuju iz Kuće utočišta koja je nedavno primila donaciju volonterke Snježane, članice Udruge svetog Vinka Paulskog, Konferencije svetog Josipa, a čije vrijedne ruke su sašile zaštitne maske za svakog korisnika ove riječke karitativne ustanove.

Helena Anušić

ODGOĐENA PROSLAVA ZAŠTITNIKA CARITASA I SVEČANA DODJELA ZAHVALNICA VOLONTERIMA

Caritas nadbiskupije Rijeka sv. Josipa slavi kao svog zaštitnika. Tradicionalno se 19. ožujka na misi u župnoj crkvi na Škurinju okupljaju volonteri i djelatnici nadbiskupijskog i župnih Caritas. Proslava zaštitnika prilika je i za dodjelu Zahvalnica nadbiskupijskog Caritas župnim volonterima i dobrotvorima, a zahvalnice svečano uručuje riječki nadbiskup Ivan Devčić.

Ove godine, zbog koronavirusa i preporučenih mjera opreza, svečanost dodjele zahvalnica odgođena je i bit će održana nakon Uskrsa. Imena dobitnika zahvalnice već su upisana, a svi će dobitnici, volonteri i suradnici Caritas biti obaviješteni o novom terminu svečane dodjele koji u ovom trenutku još nije poznat.

Zahvalnicu nadbiskupijskog Caritas svake godine dobije 7 volontera župnih karitasa iz 7 dekanata Riječke nadbiskupije te dobrotvori koji su se istaknuli pomažući najpotrebitijima. Različiti ljudi na različite načine redovito pomažu rad Caritas kako bi pomoć došla do što većeg broja ljudi. Caritas im na ovaj način svake godine upućuje javnu zahvalu s nadom da će njihov primjer biti poticaj i drugima.

OVOGODIŠNJI DOBITNICI ZAHVALNICE NADBISKUPIJSKOG CARITASA

- Gđa. **Jelica Milošević** iz župe sv. Bartola u Cerniku, predložena je kao kandidat župa Bakarskog dekanata.
- Gđa. **Jelica Baretić** iz župe sv. Martina biskupa u Grižanama, predložena je od župnika Crikveničkog dekanata.
- G. **Roland Štefanić** iz župe sv. Ivana Nepomuka u Vrbovskom predložen je ispred župa Delničkog dekanata.
- Gđa. **Zorica Srdoč** iz župe Presv. Srca Isusova na Zametu dolazi iz Kastavskog dekanata.
- Irene i Josip Contus**, volonteri župnog caritasa lovranske župe sv. Jurja predloženi su od župnika iz Opatijskog dekanata.
- Gđa. **Marija Galić** iz župe sv. Ane na Gornjoj Vežici zahvalnicu će dobiti na prijedlog Trsatskog dekanata.
- Gđu. **Andu Šimić** iz župe BDM Karmelske predložili su župnici Prvostolnog dekanata.
- Nadbiskupijski Caritas zahvalnicu će dodijeliti i **sestri Piji Norac Kljajo**, dugogodišnjoj djelatnici ove nadbiskupijske ustanove. Brojne su osobe i obitelji koje je s. Pia u svom tri desetljeća dugom karitativnom djelovanju susrela, posjetila i obradovala. S pažnjom i suosjećanjem slušala je njihove probleme, detektirala potrebe i neumorno tražila načine kako im pomoći.

13. rođendan Prihvatilišta za beskućnike "Ruže sv. Franje"

Rođendan u samoizolaciji

Prihvatilište za beskućnike "Ruže sv. Franje" 28. ožujka napunilo je 13. godina kontinuirane skrbi za beskućnike. Tim povodom, a u okolnostima kada svoj rođendan ne mogu proslaviti u društvu prijatelja, volontera i korisnika, članovi Franjevačkog svjetovnog reda – Mjesnog bratstva Trsat uputili su pismenu čestitku znakovitog naslova: "Naš rođendan u samoizolaciji". Čestitku prenosimo u cijelosti:

#OSTANIDOMA – LAKO JE TO REĆI ONOME KOJI DOM IMA.

Međutim, mnogi nemaju tu sreću da mogu zatvoriti vrata svog stana, sjesti na kauč u dnevnom boravku, s obitelji skratiti vrijeme i čekati da se korona počne povlačiti.

Naši korisnici, njih 14, trenutno imaju "sreću" svojim domom nazivati naše Prihvatilište za beskućnike "Ruže sv. Franje" koje je osnovalo i vodi Franjevački svjetovni red Mjesno bratstvo Trsat. Nije im lako. 14 različitih duša na jednom mjestu, 14 različitih priča i sudbina, sada u karanteni zajedno jer smo ih zamolili da savjesno pristupe novonastaloj situaciji. Sami pripremaju obroke jer smo i volontere zamolili da kroz ovo vrijeme ne dolaze.

Ova korizma je i njima teža jer su sve aktivnosti, posjeti, druženja, slavlja otkazana, osobito danas. Danas slavimo 13. rođendan. Da smo praznovjerni, rekli bismo da je taj broj 13 nesretan. Svetu Misu zahvalnicu trebali smo proslaviti u Svetišu Majke Božje na Trsat, puhati u svijeće na rođendanskoj torti, veseliti se, zahvaliti volonterima... Sve ćemo to mi nadoknaditi ubrzo.

Zato sada želimo zahvaliti svima koji su na bilo koji način pomogli našem radu: volontiranjem, donacijom, posjetama, molitvom...

Hvala našoj Riječkoj nadbiskupiji na trinaestogodišnjoj potpori prostorom i plaćanjem režija. Hvala svim dosadašnjim djelatnicima, volonterima, bivšim korisnicima koji svjedoče korisnost našeg projekta.

Žao nam je samo što su ovi naši projekti još uvijek nedovoljno poduprijeti sredstvima kako lokalno tako i državno. Grad nam du-

guje sredstva od prošle godine, za novi natječaj za 2020. godinu još uvijek nisu objavljeni rezultati kao i Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Njihovo financiranje prestalo je 31. listopada 2019. i ne znamo kada će i s koliko novca to nastaviti.

Već 6 mjeseci sami se financiramo raznim akcijama našeg bratstva, prodajom radova iz kreativnih radionica, plodova ekovrta, kolača koje sami pečemo, adventskih i uskrasnih vjenčica... Financijska situacija nam je loša, ali imamo pouzdanje u Božju providnost i ljudsku dobrotu pa nećemo samo sjediti i žaliti se, već odlučno krećemo, po primjeru sv. Franje, kucati i tražiti pomoć.

Sretan nam i blagoslovljen 13. rođendan!

H. A.

#OSTANIDOMA UZ DIGITALNO IZDANJE ULIČNIH SVJETILJKI

"Pomozi prodavačima da ostanu na sigurnom! U skladu sa situacijom u kojoj se svi nalazimo, privremeno obustavljamo prodaju časopisa na ulici. Nažalost, time riskiramo da nemila obustava prodaje prodavače baci na ulicu. Kako bismo to izbjegli, pokrećemo „Ulične svjetiljke“ na digitalnoj izdavačkoj platformi Issuu.", poručuju iz uredništva prvog hrvatskog časopisa o beskućništvu i srodnim društvenim temama, člana Međunarodne mreže uličnih novina (INSP). Izdavač je Franjevački svjetovni red – Mjesno bratstvo Trsat.

"Ulične svjetiljke" redovito izlaze u tiskanim primjercima od 2008. godine i primjer su kako je moguće ponovno stati na noge – radom, a ne prošnjom. Prodavači prodajom kreću u resocijalizaciju i na ovaj način si omogućuju plaćanje skromnog smještaja i hrane – isključivo svojim radom. Njima to daje osjećaj vrijednosti, korisnosti i dostojanstvenosti. Prodavači su sada odlučili darovati svoj kruh – časopis, čija ih je prodaja trebala nahraniti te zadržati u toplini smještaja u narednim mjesecima, stoji u pozivu građani-

#OSTANI DOMA UZ DIGITALNI PRIMJERAK ULIČNIH SVJETILJKI

ma, te da se uključe u akciju i iz topline svojih domova prelistaju časopis.

"Svatko od vas okupljenih u ovoj zajednici prijatelja Uličnih svjetiljki je velika i vrijedna podrška te vas ovim putem pozivamo da to ostanete i postanete i na novoj digitalnoj platformi. Na stranici <https://issuu.com/> uz pretragu "Ulične svjetiljke" moguće je pročitati časopis, a zauzvrat možete podržati prodavače uplatom na IBAN: HR 6224020061500038922 (primatelj: Franjevački svjetovni red, poziv na broj: 1-13-2020, opis plaćanja: donacija za

Ulične svjetiljke) u iznosu cijene časopisa – 8 kn. Iznos uplate nije ograničen, tako da je moguće uplatiti proizvoljni iznos. Kod za lakše ispunjavanje uplate se nalazi na naslovnici časopisa."

Prikupljene donacije svaki tjedan bit će podijeljene svim prodavačima, onako kako bi to bilo da je prodaja časopisa na ulici i dalje moguća. Omogućite prodavačima da ostanu na sigurnom, ostanite i vi na sigurnom – uz digitalne "Ulične svjetiljke", poručuju iz uredništva prvog hrvatskog časopisa o beskućništvu i srodnim temama.

H. A.

Foto: Vatikan Media, IKA

VATIKAN OBJAVIO ODLUKE O BOGOSLUŽJIMA U VELIKOME TJEDNU

Kongregacija za bogoštovlje i stegu sakramenata u dva je navrata tijekom ožujka, prilagođavajući se situaciji na terenu, objavila Odluku o bogoslužjima „U vremenu Covid-19“ u kojoj biskupima i svim vjernicima donosi upute i prijedloge za postupanje.

Budući da se datum Uskrsa, ističe se u Odluci, ne može prenijeti na neki drugi datum u zemljama pogođenim bolešću i u kojima su na snazi ograničenja vezana uz okupljanje i kretanje osoba, neka biskupi i svećenici slave obrede Velikog tjedna bez sudjelovanja naroda i na prikladnom mjestu, izbjegavajući koncelebraciju i izostavljajući pružanje mira.

Neka vjernici budu obaviješteni o vremenu početka slavlâ tako da se mogu pridružiti u molitvi u svojim domovima. U tome su od pomoći televizijski ili internetski prijenosi uživo (ne snimke). U svakom slučaju ostaje važno posvetiti odgovarajuće vrijeme molitvi, pridajući prije svega važnost časoslovu, navodi se dalje u dokumentu u kojem se biskupske konferencije i pojedine biskupije poziva da se pobrinu pružiti materijale koji će poslužiti kao pomoć obiteljskoj i osobnoj molitvi.

Na Cvjetnicu spomen Gospodinova ulaska u Jeruzalem slavi se unutar crkvenog zdanja; u stolnim crkvama neka se primjenjuje drugi oblik predviđen Rimskim misalom, a u župnim crkvama i na drugim mjestima treći oblik, glasi daljnja uputa.

Što se tiče Mise posvete ulja u Odluci se kaže da “pošto razmotri konkretne prilike u pojedinim zemljama, biskupske konferencije moći će dati upute o eventualnom prebacivanju na neki drugi datum”.

Pranje nogu na Veliki četvrtak, koje je već po sebi neobavezno, izostavlja se. Na kraju Mise večere Gospodnje izostavlja se također procesija, a Sveto Otajstvo se pohranjuje u svetohranište. Na taj se dan prezbiterima iznimno dopušta slaviti misu na prikladnome mjestu bez sudjelovanja naroda.

Biskupi će se pobrinuti da se u sveopću molitvu na Veliki petak uvrsti posebnu nakanu za bolesne, umrle i one koje su izgubljeni i prestrašeni. Čin klanjanja križu poljupcem pridržan je samo predsjedatelju.

Neka se Vazmeno bdijenje, navodi se u Odluci, slavi isključivo u stolnim i župnim crkvama. U Krsnoj se službi zadržava samo obnova krsnih obećanja.

U sjemeništima i bogoslovijama, svećeničkim zavodima, samostanima te redovničkim zajednicama valja se pridržavati uputâ iz ove Odluke.

Izrazi pučke pobožnosti i procesije koji obogaćuju dane Velikog tjedna i vazmenog trodnevlja mogu se, prema sudu dijecezanskog biskupa, prebaciti na neki drugi prikladan dan, npr. 14. ili 15. rujna.

Na kraju Odluke „U vremenu Covid-19“ navodi se da su odredbe dane “po nalogu Vrhovnog svećenika dano samo za ovu 2020. godinu”.

BOGOSLUŽJA KOJA PREDVODI PAPA FRANJO

Bogoslužja u Velikome tjednu u Vatikanu će se, u skladu s Odlukom U vremenu Covid-19 Kongregacije za bogoštovlje i stegu sakramenata, održavati bez sudjelovanja naroda.

Sveti Otac slavit će obrede Velikoga tjedna na Oltaru Katedre (Altare della Cattedra) u Bazilici svetog Petra prema sljedećem rasporedu i bez sudjelovanja naroda.

- Na Nedjelju Muke Gospodnje ili Cvjetnicu 5. travnja spomen je slavlje ulaska Gospodinova u Jeruzalem. Papa Franjo će slaviti misu u 11 sati u Bazilici sv. Petra.
- Na Veliki četvrtak, 9. travnja, slavit će misu Večere Gospodnje u 18 sati.
- Na Veliki petak, 10. travnja, u 18 sati Papa će predvoditi obrede Muke Gospodnje. Križni put (Via Crucis) će se održati u 21 sat na trijemu bazilike sv. Petra umjesto na Koloseju gdje se svake godine okupljalo više tisuća hodočasnika iz cijeloga svijeta.
- Na Veliku subotu, 11. travnja, vazmeno bdijenje u svetoj noći započet će u 21 sat.
- Na Nedjelju Uskrsnuća Gospodnjeg (Vazam) papa Franjo će u 11 sati slaviti misu svetkovine. Na kraju mise će udijeliti blagoslov Gradu i svijetu (Urbi et orbi).